

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 6 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za izo-
zemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.
Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Še vse hujše stiske poznamo iz zgodovine

Koliko smo že čitali jadikovanja o hudih časih, ki jih preživlja naš kmet in z njim bolj ali manj tudi njegovi tovariši po vsem svetu! Res, hudo prizadeva ves stan stiska vnovčevanja v potu obraza pridelanih sadov zemlje. Če je vnovčevanje težavno, je jasno, da trpi zaradi tega tudi cena pridelkov po starem trgovinskem dognanju, da je odvisna cena od povpraševanja in ponudbe. S povpraševanjem po blagu cena rase, ponudba pa jo tlači. Denarja ni, toži ves kmečki stan. Po pravici toži in je dolžnost družbe in države, da pomaga vsaj reševati, če že ne rešiti vprašanja boljšega vnovčevanja kmetijskih pridelkov.

Kakor je pa važno vprašanje kmetijske stiske, ne smemo nikakor pri tem pozabiti druge plati kmečkega vprašanja. Kakor vsak stan ima tudi kmetstvo poleg skrbi za golo življenje še druge potrebe in želje, ki napravijo človeka šele resnično človeka. To so dobrine bolj ali manj duhovnega značaja: človeška svoboda in z njo zvezana prosveta ali kultura. Kar nič ne pomisli velika večina na te dobrine danes, ko kaj radi merimo vse vrednote z istim merilom, z denarjem. Navadili smo se teh duhovnih dobrin brez valute, da so nam same po sebi umevne kakor zdravemu zdravje vse dotlej, dokler ne zbolijo in ne prične ceniti vrednosti zdravja, ko ga je že izgubil.

Dober je pogovor, ki pravi: «Nesreča drugih nam je pogosto v tolažbo.» Zato se moramo v teh hudih dneh ozreti nazaj v črne dneve, ko sicer res ni bilo kmetijske stiske, pač pa je bila v naših deželah hujša nadloga, stiska kmetstva. Ko se je človek v davnih časih oprijel kmetijstva, je postavil mejnike in se proglasil za lastnika nepremične in neprenosljive zemlje. Sam ni bil dovolj močan, da brani to svojo lastnino pred sovražniki, zato so se začeli kmetje združevati v skupnih naseljih. Pa se je zgodilo, da se je zahotelo sosednji vasi lepim njiv ali sočnih pašnikov sosedov, pa so vaščani napadli sosedo, jih pobili in vzeli njihovo posest z ženami in otroki vred, da so jim ti kot sužnji obdelovali polje. To so bile prve stiske kmetstva. Da jih danes ni več, se mora kmetstvo zahvaliti državnim oblastvom, ki bedijo nad nedotakljivostjo in svetostjo osebne lastnine in varnosti vseh državljanov. Da svoboda osebne lastnine ni samo po sebi umevna zadeva, nam jasno pričajo iz zgodovine velike in krvave revolucije, ki so uničile življenje in imetje nešteti državljanov. Kar v Rusijo naj pogleda, kdor ne verjame. Ob času preseljevanja narodov je vse naše slovensko ljudstvo prestalo tako hudo stisko kmetstva, ko je bilo zasuznjeno z zemljo, delom in krvjo divjim Avarom. Še huje je bilo prizadeto rusko kmetstvo, ki je bilo podjarmljeno od Tatarov dolgih 300 let. Tako dolgo je bilo zasuznjeno, da je sploh pozabilo na svobodo. Kmetstvo je bila beseda za suženjstvo. V takih dobah je zastal seveda tudi ves razvoj kmetijstva. Kdo ne pozna iz zgodovine velikih in krvavih bojov za «staro pravdo», za človečan-

ske pravice kmetstva, ki so jih gazili oblastni graščaki celo tako daleč, da je moral podložni tlačan prepustiti svojo nevesto za poročno noč graščakovih pohoti. To je bila prava stiska kmetstva! Koliko bojov je bilo treba, preden so priznali tudi kmetstvu njegove osnovne pravice.

Toda ne le v omejevanju telesne svobode in človečanskih pravic je bilo kmetstvo v preteklih dobah v hudi stiski, še hujša je bila kriza duševne svobode. Samopašni gospodarji so predpisovali kmetstvu bogove, molitve in kletve. Naj je bil tlačan še tako nadarjen, ni se mogel pospeti na višje mesto, ni smel v višje šole. Dobro so računali oblastniki, uverjeni, da je najboljši plen za izkoriščanje neuki kmet.

Danes je pa to povsem drugače. Kam vse so se povzpeli kmečki sinovi in kmetje sami. Prva mesta zavzemajo v vseh tudi najbolj učenih strokah znanosti in napredka. Redko je ime slovenskega učenjaka, ki bi v mladosti ne bil pasel krav. Res hude čase preživlja danes kmetstvo, toda preživlja jih v zavesti, da ne bodo vedno trajali. Kmetstvo ima v naši državi večino, ki je trdno organizirana v Jugoslovenski nacionalni stranki, ki se neumorno trudi, da izposluje od vlade vse ugodnosti, da tako olajša našemu kmetstvu njegovo trdo življenje.

Da laže nosi kmet svoj križ, pa ni mala za sluga nepobitnega dejstva, da kmetstvo kot stan ni v tako hudi stiski, kakor so mnogi drugi stanov. Kmetstvo zre z zaupanjem v bodočnost, ki je kljub vsemu naporu napredujoče tehnike vendarle njegova, ker tovarna njegovega grunta je najcenejši in pa tudi najpotrebnejši pridelovalec kruha in bo ostalo to za vse večne čase.

Brige za naše izseljence

Medtem ko se Avstro-Ogrska ni brigala za milijone svojih državljanov, ki so se razselili po vsem svetu, naša država že od začetka posveča veliko pozornost izseljenskem vprašanju in rojakom, ki so se naselili v tujih državah. Kot poseben oddelek ministristva za socialno politiko in narodno zdravje posluje v Zagrebu izseljenski komisariat, ki nadzoruje izseljevanje ter posreduje med izseljenci in njihovimi sorodniki v stari domovini. Delo izseljenskega urada podpirajo v veliki meri izseljenska društva, ki so se po osvobojenju ustanovila že v vseh večjih mestih Jugoslavije. Ta društva so ustanovili iz tujine se vrnivši izseljenci, da bi s svojimi izkušnjami pomagali na eni strani oblastvom, na drugi pa svojim rojakom, ki iščejo zasluzka v tujini.

Prvo izseljensko društvo se je pred desetimi leti ustanovilo v Splitu; njemu so sledila društva v Zagrebu, Osijeku, Ljubljani in Sarajevu, pred štirimi leti pa je bila ustanovljena Zveza izseljenskih društev, ki ima svoj sedež v Zagrebu, Branimirova ulica 15. Zveza izseljenskih društev ni samo združila vseh krajevnih društev bivših izseljencev ter ohranila tesne zveze z našimi rojaki v tujini, marveč je ustanovila tudi mnogo posvetovalnic in drugih ustanov, ki dajejo potrebna navodila v vseh vprašanih izseljevanja. Poleg svojih podružnic ima Zveza izseljenskih društev v državi že okrog 40 uradov. Najvažnejše njene ustanove so: informacijski urad, izseljenski muzej in izseljenska knjižnica v Zagrebu, v Jelsi pa gradi Zveza tudi dom za stare in onemogle izseljence.

Da bi širšo javnost in oblastva opozorila na posebno važna izseljenska vprašanja, je Zveza izseljenskih društev sklicala na primer veliki izseljenski zbor, ki se je vršil leta 1931. ob velikem izletu naših rojakov iz Severne Amerike. Ta zbor se je začel v Ljubljani, se nadaljeval v Zagrebu, zaključil pa se v Beogradu. Zboru sta sledili važni izseljenski posvetovalci, prvo v Ljubljani, drugo pa v Splitu. V Zagrebu se je vršila lani tudi zanimiva razprava o raznih izseljenskih vprašanjih, pri kateri so sodelovala mnoga gospodarska, dobrodelna in prosvetna društva. Važna je bila tudi izseljenska nedelja, organizirana po vsej državi ob sodelovanju društev in prosvetnih ustanov. Društva in ustanove zveze so uspešno izvedle mnogoštevilna posredovanja pri povratku izseljencev v staro domovino in tudi pri njihovi kolonizaciji v raznih naših pokrajinah. S pomočjo društev se rešujejo tudi neštete osebne zadeve naših izseljencev v tujini in njihovih sorodnikov v domovini. Med takimi osebnimi zadevami so zlasti zapuščine in druge premoženjske zadeve, izvedljive le s pomočjo društva, ki ima svoje dobre zveze v vseh krajih, kjer prebivajo naši ljudje. Zveza izseljenskih društev v Zagrebu je tudi v stalni zvezi z mednarodnim izseljenskim uradom v Zenevi. Tajnik naše zveze gospod Andričević je tudi član mednarodnega izseljenskega urada. Izseljenska društva in njihova zveza izvršujejo že ves čas svojega obstoja daleč od vseh strankarskih sporov v najlepši vzajemnosti ogromno delo v korist svojih članov in njihovih rojakov ter tvorijo v marsičem edino zvezo med domovino in tujim svetom, v katerem živijo naši rojaki.

Zatiranje nalezljivih bolezní

Zima je pred vrati in bo za dolge mesece ugnala odrasle in deco v sobe, kjer bo nadomestila peč solnčno toploto. Pogrešali bomo pa vsi blagodejni vpliv solnčnih žarkov, ki krepijo naše

telo, da se laže obrani mnogih nalezljivih bolezní. Posebno zimski čas je pripraven za širjenje nalezljivih bolezní, kakor so davica, škrlatica in legar. Prvi dve bolezní terjata zlasti pri otrocih

silne žrtve, medtem kosita zadnji dve vse povprek. Staro je že pravilo, da je bolje in ceneje čuvati se pred boleznimi, kakor jih zdraviti, ko so nas že napadle. Posebno je to važno pri nalezljivih boleznih, to je tistih, ki se prenašajo po povzročiteljih, za prosto oko sicer nevidnih, toda pod drobnogledom za vsakogar lahko spoznavnih rastlinic, ki jim pravimo bacili.

Mnogo je še zlasti na deželi ljudi, ki kar nočejo verjeti v nalezljivost bolezni in kažejo na tiste redke srečnike, ki se jih res ne prime takšna bolezen. Kmet dolga stoletja ni verjel, da je na primer žitna snet nalezljiva bolezen. Danes pa ni menda gospodarja, ki bi ne razkuževal žita. Če že ne uporablja kemičnih razkužil, pa vendar skrbno osmоди ječmen in pomeša z živim apnom pšenično zrnje pred setvijo. Vemo pa, da je rastlina kaj podobna po svojem življenjskem ustroju živali in človeku, saj neštevilno izkušnje potrjuje to človekovo opazovanje. Zato bo menda še zdajnjemu nejevernemu Tomažu jasno, da je tudi človek podvržen nalezljivim boleznim in da se jih mora zato čuvati. Če pa so se že pojavile, jih je treba zatirati z razkuževanjem.

Prvo razkužilo sta milo in topla voda. S tema dvema sredstvom se da preprečiti prenos vseh nalezljivih bolezni razen hude odprte jetike in influence, kateri dve bolezni širi kašljajoči bolnik tudi po zraku na bližnjega. Milo in voda sta tudi tisti čudežni sredstvi, ki obvarujeta zdravniško in strežniško osebje pred oboolenjem, čeprav je to v stalnem stiku z najraznovrstnejšimi bolniki. Ne le zjutraj se je treba umiti, pred vsako jedjo naj nihče ne opusti ob še tako važnem in nujnem delu umivanja rok. Komaj slabo minuto porabi človek za to delo, pa se vendar more tako ubraniti zelo hvalni in nevšečnih posledic. Kemična sredstva, kakor klorovo apno, lizol in druga razkužila, nam pa služijo največ za razkuževanje bolnikovih izmečkov in drugih predmetov iz njegove okolice, da se po njih ne širi bolezen.

Poglavitno je pravilo, kadar je bolezen že v hiši, da čimprej odstranimo za nalezljivo boleznijo obolelega bolnika iz srede zdravih in ga prepeljemo tja, kamor spada, namreč v bolnišnico, kjer dobi brezplačno oskrbo in zdravljenje. Pa jokajo matere, češ, naj rajši doma umrje otrok. Nes pametnice seveda ne vedo, da bo otrok z veliko večjo verjetnostjo ozdravil v bolnišnici, kjer ima vse potrebno na razpolago, zlasti ljudi, ki vedo, kako je ravnati z bolnikom. Kolikim za legarjem bolnim otrokom je že končala nevede

življenje prav mati, ko je dala kljub zdravniški prepovedi jokajočemu otroku en sam košček kruha. Pa ne le za lastne otroke gre. Kako boste nosili odgovornost vi, ki bi prikrili obolele otroke doma in še celo pustili sosedove k njim, da bi se okužili in morda celo podlegli bolezni, ki so jo dobili pri vaših otrocih?

Prav zato pa nalaga strog zakon občinskim upravam, da budno pazijo na zdravje svojih občanov, zlasti na kretanje nalezljivih bolezni. Ko se pojavi en sam primer suma nalezljive bolezni, je dolžnost vsakega občinskega odbornika, da te nemudno naznani občinskemu zdravniku, ki takoj ukrene potrebno za izločitev bolnika izmed zdravih. Občinska uprava pa mora preskrbeti za to potrebna prevozna sredstva in oskrbeti razkuženje bolnikovega stanovanja po sreskem desinfektorju (razkuževalcu). Če se bo ravnal po teh nasvetih vsak občan in bodo tudi občinske uprave storile svojo dolžnost, nam bodo prihranjeni marsikatera bridka ura, mnogo časa in mnogo denarja.

Politični pregled

V nedeljo so bile

v Španiji volitve v državni zbor.

Čeprav je vlada v vseh večjih mestih in tudi drugod izvedla obširne ukrepe, je prišlo na mnogih krajih do krvavih obračunavanj med nasprotniki. Kolikor je znano, je bilo pri teh pobojih ubitih devet oseb. Na več krajih so izkušali komunisti ustrahovati volilke, da ne bi oddale glasov. Volilni izidi še niso povsod ugotovljeni, vendar pa je že znano, da so

desničarji dosegli velik uspeh.

Zlasti so nazadovali socialisti. Spričo dejstva, da so napredovale monarhistično usmerjene stranke, je zavlada med vodilnimi možmi španske republike veliko razburjenje. Največ so k desničarski zmagi pripomogli ženski glasovi.

Kakor prihajajo iz Španije vesti, so nastali po vsej Španiji veliki nemiri in se že čujejo glasovi, da

namerava nova vlada proglasiti monarhijo.

Zaradi prevratnih poizkusov desničarjev je razglašeno v Španiji obsedno stanje.

V Ženevi se zastopniki držav

prizadevajo rešiti razorožitveno konferenco,

ki je zaradi odhoda nemškega zastopništva izgubila na pomenu, a se tudi sicer državni med seboj ne morejo sporazumeti v vseh točkah. Zdaj se državni pogajajo, kako bi se omogočilo nadaljevanje konference.

Zgledu Nemčije, ki je izstopila iz Društva narodov in odpoklicala zastopništvo na razorožitveni konferenci, menda

hoče slediti tudi Italija,

katere tisk vrši veliko gonjo proti Društvu narodov in konferenci o razoroževanju. Iz Rima poročajo, da se bo 5. decembra sestal veliki fašistični svet, ki bo razčistil vsa ta vprašanja. Kakor se sodi, bo tudi Italija zapustila Društvo narodov.

DOPISI

DOBOVA. Prvo občinsko sejo združenih občin je pred kratkim sklical župan g. Franc Toporišič na sedežu v Selah. Pozdravil je navzočne ter takoj prešel na dnevni red. Najprej se je poročalo o izidu volitev v Dobovi. Vloženi sta bili dve listi, obe JNS. Glasovalo je 79 odstotkov upravičencev. Večino je dobila lista g. Mihaela Kovačiča s 15 odborniki, a lista g. Franca Pinteriča je prejela tri odbornike. S seje so bile zatem odposlane vdanestna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravni brzojavki ministrskemu predsedniku in notranjemu ministru. Preden je župan g. Toporišič oddal besedo novemu predsedniku občine, je imel nanj lep nagovor: «Čast mi je, da pozdravim prvega župana občine dobovske in prve odbornike. Zgodovinskega pomena je, kdo je postal prvi župan v naši lepi občini Dobovi. Gospod predsednik, zavzel si mesto, za katero bo treba dosti truda in požrtvovalnosti, da boš to breme lahko prenašal. Na to mesto se nisi postavil sam, ampak izvolil te je narod in ti dal zaupnico, ker vidi v tebi dovolj odločnosti za delo. Zaradi tega stoji ljudem vedno ob strani. Želim ti, da bi našel na odločilnih mestih vedno prijatelje, ki bi podpirali naša stremjenja za blaginjo naše lepe občine Dobove. Da pa boš to delo lažje opravljal, je nas odbornikov dolžnost, da te podpiramo.» Na koncu svojega govora je g. Toporišič nazdravil Nj. Velikanstvu kralju in pozdravil tudi novega župana.

GORENJI LOGATEC. Predzadnjo nedeljo se je vršila v Sokolskem domu proslava Ganglove šestdesetletnice, nato pa martinovanje, pri kate-

Gustav Strniša:

Zadnji rokovnjač

Ciril se je zagledal v starega medvedarja, ki se je ves čas obračal proti njemu, mu mežikal in prijazno kimal. Ciril mu je vrigel v klobuk krajcar, a medvedar ga mu je vrnil in šepnil mimogrede:

«Govoriti moram z vami!»

Ciril mu je pokazal hlev. Slučajno ni bilo v njem živine, ker je bila na polju. Medvedar je privezal v hlevu medveda, a sam je šel s Cirilom v sobo.

Nekaj časa je medvedar fanta mirno gledal. Naposled ga je vprašal:

«Ali me ne poznate?»

«Ne», je odkimal mladenič.

Tujec se je odkril. Potegnil je s sebe kosmato brado in pred fantom je sedel prijazen starikav mož.

«Tudi zdaj vas ne poznam», je odvrnil mladenič in ga začudeno gledal.

«Jaz sem nekdanji rokovnjač Veliki Grogga»

«Veliki Grogga, ali je to mogoče. Ze zdavnaj ni o vas ne duha ne sluha.»

«Seveda, saj živim pošteno in pametno življenje. Podedoval sem svojega ljubega kosmatinca in zdaj mi ne morejo več rojiti druge muhe po glavi, kajti medved jih ima namesto mene. Medved me ima zelo rad in res se dobro razumeva. Če imam dosti jedače, sva oba sita, če pa

ne, je sit samo medved, kajti za mene je kmalu dosti, če se le enkrat na dan pošteno nakrmim»

«Ali veste, kje je Rezika? Vi pač veste! Povejte mi kaj o njej!» je kar planilo iz Cirila, ki se ni mogel več premagati in je komaj čakal, da bi kaj izvedel.

Medvedar je položil prst na usta in plašno pogledal okoli sebe, kakor bi se bal nepovabljenih prisluškovalcev. Nato je počasi segel v malho in privlekel na dan pismo, ki ga je ponudil fantu. Mladenič je hlastno segel po njem in ga odprl. Obraz mu je od blaženstva zasijal, ko je čital:

«Predragi Ciril!

Slišala sem, da Ti je zelo hudo, ker ne moreš izvedeti, kje sem. Čula sem tudi, da ljudje različno govore in me izkušajo oblatiti pred Teboj in Tvojo materjo. Vem, da jim Ti ne verjameš, in upam, da tudi mati ne.

Zdaj Ti sporočam, da imam službo. Obišči me enkrat, a molčati moraš o mojem bivališču, ker se še zdaj ne čutim varna, čeprav je preteklo že nekaj let.

Sporočila bi Ti bila že prej o sebi, a še vedno sem dvomiča. Zdaj vidim, da si mi res zvest, saj se ne maraš poročiti in čakati samo mene.

Mož, ki Ti prinese pismo, Ti bo razodel neko skrivnost. Upam, da Te to ne bo odvrnilo od mene in da boš še vedno čakal

name. Kakor hitro se z njim domeniš, se ahko kmalu poročiva. Odloči pa sam!

Iskreno Te pozdravlja Tvoja zvesta

Rezika.

«Vi mi boste nekaj povedali, piše Rezika. Kar brž z novico na dan! Radoveden sem že!»

Vprašaje se je ozrl v medvedarja.

Grogga se je popraskal za ušesom in se skoro boječe ozrl v mladeniča:

«No, ne vem, zakaj motam jaz govoriti! No, sicer ima pa prav, saj sem jaz krivec, saj sem jaz rokovnjač in ona je pri vsem tem nedolžna.»

Pomiril se je in resnobno pogledal mladeniča:

«Rezika je moja hči, hči zadnjega rokovnjača!»

Trdo so odjeknile te besede od sten in živčkov se je trenutno zresnil, kajti čutil je, da ga je nekaj zbolelo pri srcu. A vse je trajalo samo trenutek. Ze se je nasmehnil in stisnil rokovnjaču roko:

«Nič ne de. Zdaj vsaj vem, da je bila v dobrem varstvu. Zdaj šele razumem, zakaj ste se mi zdeli zadnjič tako znani. Nji ste podobni.»

«Menda mi je res malo podobna», je skromno odvrnil Grogga.

«Čudno, da sva živela samo kakih pet ur vsaksebi, a nikoli nisem slišal o nji», je omenil Ciril.

«Skriva se, z ljudmi nič ne občuje. Še sosede jo komaj poznajo. Vsi jo smatrajo za župnikovo nečakinjo», je odvrnil Grogga.

rem je prišla zlasti mladina na svoj račun. — Te dneve dobimo dokončno priključitev velenjske elektrike na naše omrežje. Delo pa zelo ovira slabo vreme. — Zaradi prezgodnje zime so ljudje v skrbeh, kaj bo s spravljanjem stelje, ki je še vsa zunaj. Ožigosati je treba početje nepodpisane ovaduha, ki se je spravil na našega priljubljenega živinozdravnika g. Riharja zaradi poštinih prostorov in snage v njih.

RAKA NA DOLENJSKEM. V nedeljo 12. t. m. so se zbrali polnoštevilno in napolniti občinsko pisarno naši zvesti in požrtvovalni gasilci k izrednemu občnemu zboru, katerega je vodil dolgoletni društveni načelnik in duša gasilstva na Raki g. Ivan Gabrič. Razložil je članstvu pomen tega zbora, kajti prav ob desetletnici se preosnuje naše gasilno društvo po novem gasilskem zakonu. Po podanih poročilih se je raztolmačil članstvu novi zakon. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika tov. Ivan Gabrič. S tem je bilo izkazano zaupanje njegovemu neumornemu delu. Za poveljnika je bil nadalje izvoljen tov. Janko Mladič, za blagajnika tov. Drnovšek, za tajnika tov. Pavlovič, za predsednika nadzornega odbora pa učitelj tov. Koman. Po zaprisegi članstva so se podale smernice za novo delo v drugi desetletnici našega društva. — Naš Sokol se vestno trudi, da dostojno proslavi 15letnico narodnega uedinjenja. Pripravlja se pod vodstvom načelnika br. Komana akademija s prav pestrim sporedom. Sokolsko mladino bo za njeno vztrajnost in redno posejanje telovadbe obiskal in obdaroval sveti Miklavž.

ROB NA DOLENJSKEM. Leto dni bo kmalu, odkar je ustanovljeno v naši vasi Društvo kmečkih fantov in deklet. Kratka je ta doba, toda pomembna za gorsko vas, ker je prinesla vanjo toliko življenja. To se je posebno pokazalo, ko so naši fantje in možje dali 36 glasov našemu odličnemu županu Francetu iz Velikih Lašč. Pri nas so se fantje, dekleta in možje tesno oprileli novoustanovljenega društva. Priredili so dobro uspelo igro, nato veselico in nedavno prvo predavanje. Med nas je prišel g. Drole, živinozdravnik iz Kočevja, ki nam je govoril o boleznih živine in o prvi pomoči. To predavanje je privabilo ogromno poslušalcev od blizu in daleč. Obilo vprašanj, ki so jih stavili živinorejci, je dobilo zadovoljive odgovore. Vsi smo ob koncu predavanja spoznali, da smo mnogo pridobili od pouka g. živinozdravnika. Želeti bi bilo še več takih in podobnih predavanj. Naše društvo je pokazalo, da mu je za

resno delo. Zato upamo, da bodo tudi nasprotniki kmalu v naših vrstah.

SV. JERNEJ PRI LOČAH. Letina je bila srednja. Vina je malo in bi torej malo manj pitja. — Nedavno ponoči je šel domov Fridl Ratej in ga je neznan sirovež brez povoda napadel; udaril ga je z ostrino sekire tako močno po hrbtu, da mu je pleče presekal. Ratej je bil pripeljan v mariborsko bolnišnico. Orožniki vestno zasledujejo zverino v človeški podobi. — Kokošji tatovi pridno segajo po tuji perotnini. Pri Brumcu je zmanjkalo kar šest kljunov. Ko bodo pa ljudje imeli svinjsko meso in slanino, bodo tatovi to kradli. — Nekaj nas hodi na delo v rudnik na Stanovsko v Poljčanah, pa smo prav slabo plačani. Po tri mesece ne dobimo plač. Večkrat se napovedan plačila, a ko pridejo izčrpani in sestradani delavci skupaj, dobe včasih nekaj kovačev, največkrat pa se zberejo zastoj. To je nekako norčevanje iz delavcev, zato naj se napravi red!

SENT VID NAD VALDEKOM. (Smrtna kosa.) V nedeljo 5. t. m. smo ob obilni udeležbi spremljali k večnemu počitku g. Amalijo Mirkačjevo. Pokojnica je bila zelo priljubljena prav med vsem prebivalstvom, ker je bila dobrega srca in je zelo rada pomagala bolnikom. Zapušča žalujočega soproga brez otrok. Naj ji bo lahka zemlja!

ŠMARTNO PRI LITJI. Pred kratkim smo imeli sejem. Prignalo se je mnogo lepe živine. Naš kmet potrebuje denar, zato sili s prodajo živine. Kupci pa niso bili nič kaj dobri plačniki. Vole so prodajali povprečno po 3 Din za kilogram žive teže. Najlepši par volov, ki sta tehtala po 900 kilogramov, je bil plačan po 5 Din za kilogram žive teže. Neki okoliški kmet z Brega je prignal plemensko kravo, ki je tehtala okrog 400 kilogramov, in so mu ponujali za njo 500 Din. Seveda jo je kmet gnal nazaj.

VELENJE. Dne 12. t. m. so priredila narodna društva pristržno odhodnico priljubljenemu postajnemu načelniku g. Francu Sedeju ob priliki njegovega odhoda na novo službeno mesto v Dravogradu. G. Sedej se je z vneto udeležbo kot član uprav Sokola in Rdečega križa. Bil je vesten v službi in priljubljen med podrejenim osebjem, izven službe pa prijeten družabnik, kar so v svojih poslovnih besedah poudarili šef kurilnice g. Tepina, starešina Sokola br. Kurnik, šolski upravitelj g. Stopar in v imenu primorskih rojakov jamski upravnik g. inž. Burnik. G. Sedeju želimo na novem mestu mnogo zadovoljstva.

Od bolečine k ugodju

Danes se lahko iznebite vsakršnih bolečin, bodisi ušesnih, zobnih, neuralgije ali bolečin povzročenih od prehlada. Aspirin tablete jih odpravijo. Njih zaščitni znak je Bayerjev križ. Brez skrbi vzemite! Ne škodijo Vam!

ASPIRIN

V. n. Jugla k. d. Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod št. 3407 od 1. III. 1933.

VITANJE. (Smrtna kosa.) Gospod Josip Vester, kamnoseški mojster, tajnik vitanjske po-sojilnice in bivši dolgoletni prvi slovenski župan trga Vitanja, je legel 14. t. m. k za injemu počitku na vitanjskem pokopališču. Bil je mož poštenja zvestobe in zanesljivosti, vedno odločen narodnjak in naprednjak. Pogreba se je udeležila velika množica ljudstva s številnimi prijatelji in znanci tudi iz drugih krajev. Sreska organizacija JNS iz Konjic je poslala delegacijo gg. Križniča Alojzija, dr. Mejaka Ervina in Žagarja Cirila, udeležila sta se pogreba tudi sreski načelnik gospod dr. Suhač Mate in sodni starešina g. Mihelič Gvi-

Zdaj je Ciril že pozabil, kako je nekaj črtil rokovnjača. Gropa mu je vse povedal, kako ga ljudje po nedolžnem obrekujejo in obsojajo.

Mladenič ga je povabil na obed in dal jesti tudi medvedu. Šele drugo jutro zgodaj je medvedar spet odšel. Ker mu je Ciril naročil, naj pove hčerki, da pride kmalu po njo, je obljubil, da se bo oglasil na svatovščini.

***

Martin Skaza je bil že leto dni oženjen. Stanoval je zunaj mesta v prijazni hišici, ki je bila last njegovega tasta.

Ko je nekega dne sedel po končani službi pred hišo, je prihrumela mimo deca. Na čelu žive procesije je korakal medvedar z medvedom.

Ko je medvedar zagledal Martina, se je že hotel obrniti, potem se je pa premislil, prijazno je stopil k biriču in mu pomolil pod nos svoj klobuk.

Pripomniti moramo, da Skazi ni bilo nikoli žal, da se je oženil. Tudi njegova ženica, Urbančkova hčerka, se ni mogla pritoževati, kajti njen možič se je kar ves izpremenil, odkar je nataknil na prst zakonski prstan. Postal je vesten zakonski mož in še skoro skop; še kozarec vina si je malokdaj privoščil. E, Skaza je bil pač tič. Vedel je, da ga vedno opazuje njegov tast, in zdaj se je bilo treba potruditi, da bi stavec komu drugemu ne pripisal svoje hišice, saj je imel še starejšo hčer.

Ko je Martin zdaj zagledal medvedarja, se je spomnil starega Matije in potem Velikega Groge. Vrgel je medvedarju krajcar v klobuk in ga zamišljeno pogledal. Medvedar se je zahvalil in počasi odšel dalje. Če bi ga Skaza slišal in razumel, kaj je godrnjal, bi ga bil debelo pogledal, a Martin je mislil, da mrmra svojemu medvedu.

Gropa je pa Skazo takoj spoznal. Zdaj ga je ogovoril in je bil zelo vesel, da ga niti birič ne more več spoznati. Zdaj se je čutil še bolj brezskrbnega.

Čez dva meseca se je Gropa spet vračal proti Kranju. Na Šmartinskem polju so veselo streljali topiči. Bila je poroka Živčkovega Cirila in njegove Rezike. Poročil ju je njen dobrotnik stari župnik.

Ko so se drugega dne svatje razhajali, je prihitel k njim Veliki Gropa s svojim medvedom.

«Zapleši ženinu in nevesti!» je ukazal Gropa, ki sta ga poznala pač samo poročenca in župnik.

Medved se je zasukal. Svatje so zaploskali.

Stavec se ni dolgo mudil. Ko so pa odšli svatje, se je pod noč spet oglasil in spravil medveda v visli. Kjer ga je dobro nakrmil. Sam je pa odšel v hišo, kjer so ga čakali nova poročenca in Cirilova mati, ki se kar ni mogla nagledati prikupljive in prijazne neveste.

Znova so zapraznovali svatovanje sami domači, Cirilova mati je ginjena gledala krepkega Grogó, ki je sedel med poročencema in se nazadnje zjokal kakor otrok:

«Zdaj je vse dobro, zdaj sem brez skrbi, pa če me danes pokopljejo!»

Potem je segel v žep ter vzel iz njega svoj dar in dar starega medvedarja Matije:

«Vzemi, Ciril, doto! Ti si hotel samo dekle, pa imaš tudi pošteno doto. Dal jo je za mojo hčer stari medvedar Matija, ker jo je vzljudil kakor oče, saj mu je na smrtni postelji postregla, kar ji je tako bogato poplačal.»

Veseli so si nazdravili.

Zločin.

Tiho je bilo vse okoli Rakovce. Mesec je tičal za oblaki, le včas je trenutno pokukal na pokrajino, ki je molčala pogreznjena v sanje.

Po poti proti Rakovci jo je mahal stari kranjski barvar Kolar. Zakesnil se je v Besnici, privoščil si je malo hribovskega brinovca in zdaj jo je sekal domov. Kolar je bil bogat mož. Vsi so vedeli, da se rad baha z denarjem, ki ga je vedno nosil večje vsote pri sebi. Sicer ni bil skopuh, a denarja ni mogel pogrešati in je bil navajen nanj kakor drugi na žepno uro.

Za mlinom je čepel cigan Brajdič, ki se je priptel s Hrvaškega in se seznanil s ciganko Maliko. Dekle se je svojega Joce naveličalo in pričelo ljubimkati z njim, saj je Brajdič lepo igral na gosli in sladko govoril. Na Hrvaškem so mu bila tla že prevročna, ker je po krajih, kjer je igral, izkušal motiti ženske in mu je marsikatera dala denar, ker ji je obetal zakon.

don. Na grobu so govorili gg. dekan Žagar iz Nove cerkve, dr. Mejak Ervin za sresko organizacijo JNS in Tišler Ernest za gasilno društvo. Občina in razna društva so položila na grob lepe vence. Značajnemu možu bodi ohranjen med nami lep spomin!

GOSPODARSTVO

PREGLED OBDELANE ZEMLJE IN PRIDELKOV V LETU 1932.

Nedavno je izdalo ministrstvo za kmetijstvo podatke o obdelani zemlji in o množini poljskih pridelkov v letu 1932. za vso kraljevino. Iz teh podatkov povzemamo:

Vsa površina v kraljevini znaša 24,866.500 ha. Od tega je 7.102.127 ha (50,90 %) polja, 157.070 ha (1,13 %) vrtov, 1.843.460 ha (13,20 %) travnikov, 4.250.085 ha (30,46 %) pašnikov, 191.728 ha (1,37 %) vinogradov, 258.639 ha (1,85 %) sadovnjakov in 150.634 ha (1,08 %) močvirnatoga zemljišča; skupaj 13.953.743 ha nasproti 13.792.995 ha v l. 1931.

Samo na dravsko banovino pride 310.962 ha (11,13 %) polja, 11.130 ha (1,34 %) vrtov, 257.847 ha (41,08 %) travnikov, 198.416 ha (23,91 %) pašnikov, 23.882 ha (2,88 %) vinogradov, 20.792 ha (2,51 %) sadovnjakov in 6609 ha (0,8 %) močvirnatoga zemljišča. Skupaj 829.638 ha od celotne površine dravske banovine v višini 1.619.700 ha.

Pridelali so v letu 1932. v vsej kraljevini (v metrskih stotih): pšenice 14.545.319, rži 2.115.341, ječmena 3.915.140, ovsa 2.692.282, turščice 47 milijonov 929.650, soržice 451.248, debele pšenice 113.781, ajde 27.935, prosa 325.640, riža 31.556, fižola 1.499.649, graha 64.983, raznega stročja 26.437, boba 50.051, grašice 273.239, krompirja 13.910.611, repe 4.145.246, pese za krmo 270.859, sladkorne pese 7.334.606, bombaža 3.919, lanu 106.347, lanenega semena 8.408, konoplje 212.803, konopljenega semena 9208, oljne repice 14.825, makovega semena 4119, maka za sok 2515, tobaka 169.191, hmelja 8249, cikorijske 106.685, zelja 2.595.715, čebule 835.289, paradižnikov 463.840, paprike 221.779, dinj 2.237.773, detelje 3.918.304, lucerne 2.993.690, sena 30.027.348, buč 11.044.281, vina (hl) 4.387.138, češpelj 6.105.077, jabolk 1 milijon 614.910, hrušk 569.522, orehov 306.067, smokv 107.726, kostanja 162.445, oljčnega olja 41.684.

Malka je zvedela v Kranju, da je bogati barvar po opravkih v Besnici, in opozorila Brajdiča, ki je bil takoj pripravljen Kolarja napasti in ga oropati:

«Samo kožo mu malo načnem in tisto butico pretresem s kolom, ubil ga ne bom!» je sklenil cigan in čakal na barvarja.

Če bi cigan pogledal kvišku, bi bil videl drobnega pastirca Jožka, ki je bil zdaj že kakih petnajst let star. Fant je mirno čepel pod streho in čakal, kaj bo. Rad bi pregnal cigana. A kaj bo potem? Če namerava koga napasti, ga bo prav tako napadel, pa še za njim bo skočil in ga izkušal dobiti. V mlinu pa sta bila samo stari mlinar in on. Da, da, cigan ju lahko skuha v prežganki! Kar mirno mora tu občepeti ali pa se splaziti nazaj in iti spat. Spanje mu pa ni dišalo.

Ko je tako čepel, jo je primahal po besniški cesti stari barvar. Kakor mačka se je pognal nanj cigan in ga udaril s kolom na vso moč po glavi in naslednji trenutek že preiskal njegove žepe.

Prav tedaj je prisijal mesec in deček je dobro videl ciganov obraz.

Brajdič je preiskal Kolarju vse žepe in mu potem pogledal v obraz. Stresel se je:

«Malo preveč sem ga. Ta ne bo več trave tlačil!»

Skočil je kvišku in zbežal. Prav tedaj je pa zakričal Jožek, ki ga je vse skupaj tako pretreslo, da sam ni vedel, kaj počenja. Hitel je klicat starega mlinarja.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem ljubljanskem sejmu so bile cene za kilogram žive teže: voli I. 4 do 4-50, II. 3 do 4, III. 2-50 do 3-50, krave debele 3 do 4, klobasarice 1-50 do 2-50, teleta 5 do 6 Din. Konji so se trgovali po 300 do 4000 Din, prašički za rejo, od 6 do 18 tednov stari, pa po 180 do 250 Din. — Na zadnjem mariborskem sejmu pa so se trgovali za kilogram žive teže: voli, debeli 3-75 do 4, poldebili 2-50 do 3, plemenski 1-50 do 2, biki za klanje 3 do 3-50, klavne krave, debele, 3 do 4, plemenske krave 1-50 do 3-25, krave za klobasarje 1-75 do 2, molzne in breje krave 2 do 2-50, mlada živina 3 do 3-75, teleta 5 do 6 Din. Mesne cene: volovsko meso I. 10 do 12, II. 8 do 10, meso bikov, krav in telic 5 do 7, telečje meso I. 14 do 16, II. 8 do 10, svinjsko meso, sveže, 10 do 18 Din za kilogram.

VINO. Novo vino primerno dozoreva in se zadovoljivo boljše. Zelo kislina vina se seveda ne bodo posebno popravila. Cena takim vinom je nizka, medtem ko imajo boljše vina prav zadovoljivo ceno. Domača portugalka je po večini že razprodana. Sedanja cena za boljše portugalko je 5,50 do 6,50 Din. Za druga vina cena še ni zanesljiva. Vinogradniki zahtevajo za eviček 5 do 7 Din, za bela vina 4 do 6 Din, za štajerska bela 3,50 do 5 Din in za sortirana še več. Trgovci kupujejo zdaj največ dalmatinska vina, ki so znatno cenejša. Za stara vina pojema zanimanje.

Sejmi

27. novembra: Martinja vas;
28. novembra: Prosenjakovci;
30. novembra: Celje, Kočevje, Turjak, Vače, Veržej, Planina (srez Logatec), Rogatec, Kotoriba;
2. decembra: Sv. Lovrenc pri Prozinu.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se naj prišteje še premija 28-5 odstotka):

1 nizozemski goldinar za 23-07 do 23-18 Din;
1 nemško marko za 13-63 do 13-74 Din;
1 ameriški dolar za 34-92 do 35-20 Din;
100 francoskih frankov za 224 do 225 Din;

Medtem se je cigan vrnil. Slišal je krik in takoj si je mislil, da ga bodo zasledovali in da ga je morda kdo videl. Vstopil je v mlin in položil prazno denarnico na visoko polico, kjer je spravljaj mlinar svoje reči. Preden sta prihitela gospodar in hlapec, je cigan že izginil v grmovju.

Stari mlinar je plašen pritekel gledat, kaj se je zgodilo. Zmil je barvarju rano in ga izkušal spraviti k sebi. Kolar je pa ostal negiben, mrtev.

Starec je ukazal dečku, naj se v mlin zaklene, a sam je odšel v Besnico po ljudi. Nekdo je šel v Kranj po zdravnika, ki je ugotovil, da je barvar mrtev in ubit s težkim batom, ki ga je zadel na sence.

Komisija je naslednji dan pregledala vse okoli mlina in šla tudi v mlin. Sodnik je natanko izprašal mlinarja in Jožka. Deček je povedal vse, kakor je videl.

Rádovedni pisar Zajec je korakal poleg sodnika in stezal svoj dolgi vrat. Mož je bil dolg in suh kakor prekla. Obračal je svojo drobno glavo in vonjal okoli sebe. Zdjaci je zagledal na polici nekaj črnega. Ker ga sodnik ni tedaj videl, ker je ogledoval nekaj drugega, je segel na polico in odpal listnico. Kakor bi bil zagrabil gada, jo je vrgel nazaj na polico in poklical sodnika:

«Kaj pa tistole na polici? Ali ni morda listnica?»

«Pokažite!» mu je velel sodnik.

Pisar je prinesel s police denarnico, ki jo je barvarjev sin takoj spoznal za očetovo last.

100 češkoslovaških kron za 166 do 171 Din;
100 italijanskih lir za 301 do 304 Din.

Avstrijski šiling se je prodajal v zasebnem klijingu po 9 Din. Dolar se prodaja po 44 Din s premijo vred.

Vojna škoda se je trgovala po 260 do 263 Din, investicijsko posojilo pa po 51 Din.

Kratke vesti

— Zimska kmetijska predavanja v radiu se bodo pričela 3. decembra z uvodnim predavanjem načelnika kmetijskega oddelka g. inž. Josipa Zidanška. Predavanja se bodo nadaljevala vsako nedeljo in praznik ob tri četrti na 8. in popoldne ob 16. Predavali bodo priznani in že po dosedanjih predavanjih znani kmetijski strokovnjaki: ravnatelj Kmetijske družbe inž. Bogdan Ferline, agrarni inšpektor inž. Alfonz Pirc, banovinski živinorejski referent inž. Beno Wenko, ravnatelj kmetijske šole na Grmu inž. Ivo Zupanič, ravnatelj kmetijske šole pri Sv. Juriju ob južni železnici inž. Valentin Petkovšek, gozdarski inšpektor inž. Karel Tavčar, ravnatelj kmetijske poizkusne in kontrolne postaje v Ljubljani inž. Jakob Turk, asistent kmetijske poizkusne in kontrolne postaje v Ljubljani inž. Ivan Zaplotnik, ravnatelj mlekarške šole v Škofji Loki inž. Srečko Šabec, veterinarski svetnik dr. Franjo Veble, sadjarski nadzornik Martin Humek, sadjarski referent Anton Flego, šolski nadzornik v pokoju Josip Štrekelj, banovinski mlekarški učitelj Franjo Pavlica, profesor Josip Verbič in banovinski kmetijski referent inž. Vinko Sadar. Opozarjamo kmetovalce na ta velevažna predavanja in jim svetujemo, da se udeležujejo zlasti skupnega poslušanja, ki ga prirejajo sreski kmetijski referenti in šolska vodstva.

— Zahteve zadružnega kongresa v Novem Sadu. Nedavno se je vršil v Novem Sadu zbor Glavne zadružne zveze. Iz resolucij povzemamo naslednje: Edino zadružništvo lahko da podlago za ozdravljenje sedanjega hudega stanja, zato naj se vsestransko podpira. Potrebno je: Uveljaviti je treba končno veljavni zakon o zaščiti kmeta in ureditvi kmetijskih dolgov, vendar tako, da se kmet popolnoma zaščiti in da se obenem varuje tudi njegova kreditna sposobnost. Obresti za kmetijske dolgove je treba maksimirati in obrestno mero spraviti v sklad s plačilno sposobnostjo kmeta. Za kmetijske dolgove zadrugam je treba

Sodnik je rezko vprašal starega mlinarja: «Kaj pa to? Vi, mož, kako je prišla listnica semkaj na polico? Menda jo vam ni barvar sam prinesel?»

Starec je prebledel:

«Ne vem, odkdaj je listnica tamkaj? Jaz sem nedolžen. Denarnico zdajte prvič vidim. Sami lahko sklepate, da bi jo skrtil bolj dobro, če bi bil morilec, ali pa bi jo treščil v gnojnico.»

«Kaj lahko sklepam, je moja reč in vam nič mar! Večkrat se največji lopovi ujamejo pri malenkostih! Z nami pojdete!»

Mlinarju so zaklecala kolena:

«Nika te sramote, gospod!»

Sodnik je ostal neizprosna. In tako je doživel pošteni starec sramoto, da je moral stopati med biriči v sodne zapore. Preden je odšel, je Jožku naročil:

«Pazi na mlin. Pusti delo, dokler se ne vrnem. Glej, da se ne pritepe kak nepridiprav, kakor je bil ta, ki me je spravil v to nesrečno preiskavo!»

Jožek je bridko zajokal.

Rakovški mlinar Tomaž Žagar je bil trdno prepričan, da bo prišel takoj domov, pa se je zmotil. Zaslišali so ga in ga spet zaprli.

Zaslišan je bil spet Jožek. Vse je povedal, kakor je videl. Sodnik je skomignil z ramama: «Ti, deček, kaj pa, če te je gospodar naučil lagati? Odkod se je pa vžela denarnica?»

(Dalje prihodnjič.)

določiti izjemen položaj, da bi zadruga mogle izterjati kmetijske dolgove. Poleg zaščite je treba kmetu nuditi tudi kredite in ker so združni krediti najboljši, morajo dati državni in poldržavni denarni zavodi zadrugam dovolj kreditov v to svrhu. Treba je storiti vse potrebno, da se dvigne cena kmetijskim pridelkom. Obenem se mora ublažiti kmetovalcem davčno breme in naj se čisti katastrski dohodek prilagodi dejanskemu donosu zemlje. Kmetovalcu naj se omogoči, da plača davke tudi v blagu. Glede združništva samega se zahteva: Izda naj se enoten združni zakon, ki pa naj se prej predloži Glavni združni zvezi v izjavo. Vse zadruga naj se oproste poštnine. Davčnih olajšav, dovoljenih zadrugam z zakonom o neposrednih davkih, naj davčna oblastva zadrugam ne oporekajo. Taksne olajšave naj se povečajo in nepremičnine zadrug naj se oproste dopolnilne prenosne takse. Kreditne zadruga naj se čisto oproste rentnine. Revizija obrtnega zakona naj se izvede samo v smeri, kakor je to že predlagala Glavna združna zveza. Zlasti naj se ne zahteva, da bi morali biti člani produktivnih zadrug kvalificirani mojstri. Odpravi naj se zakon o ustanavljanju agrarnih skupnic. Prav tako vse uredbe, ki so v nasprotju z obstoječimi združnimi zakoni, da bi se mogel tudi na agrarne skupnice razširiti novi in enotni združni zakon.

— Resolucija predstavnikov denarnih zavodov. Te dni se je vršilo v Beogradu važno posvetovanje predstavnikov naših denarnih zavodov, kjer so bile zastopane tudi organizacije denarnih zavodov iz Beograda, Zagreba, Ljubljane in Novega Sada. Po temeljiti obravnavi raznih vprašanj, ki zadevajo denarne zavode v naši državi, je bila sprejeta naslednja resolucija: «Predstavniki obrtnih organizacij denarnih zavodov iz vse države, zbrani na posvetovanju v Beogradu 16. t. m., so sklenili zaprositi kraljevsko vlado, da bi prej, preden izda kako naredbo ali preden predloži kak zakonski predlog narodnemu predstavništvu, ki se tiče ureditve kmečkih dolgov, zdravljenja denarnih zavodov in denarnih odnošajev sploh, povprašala za svet organizacije denarnih zavodov glede vprašanj, ki se naj rešijo z uredbo ali zakonskim predlogom. Poleg tega prosijo obrtne organizacije denarnih zavodov kraljevsko vlado, da bi tudi predstavniki teh organizacij sodelovali pri sestavi teh uredb in zakonskih predlogov. Organizacije bodo postavile v to svrhu rade na razpolago svoje

predstavnike. Pravilno je, da se ne čuje samo odločilna beseda organizacij denarnih zavodov, temveč da se pokaže tudi njihovo sodelovanje pri obravnavi vprašanj, ki se najbolj tičejo kreditnih ustanov.»

DOMAČE NOVOSTI

* Kralj Aleksander rumunski maršal. Iz Bukarešte poročajo: Rumunski uradni list objavlja ukaz, po katerem je jugoslovanski kralj Aleksander imenovan za maršala rumunske vojske. Kralj Aleksander, nadaljuje ukaz, je v vojni leta 1913. in med svetovno vojno pokazal izredne vojaške vrline, ko se je boril za skupno reč. Pomagal je tako Rumuniji in prispeval k okrepitvi bratstva med srbsko in rumunsko vojsko.

* Dela ljubljanskega higijenskega zavoda. Državni higijenski zavod v Ljubljani vzorno nadaljuje pred leti započeto delo za temeljitoboljšanje zdravstvenih razmer v slovenskih vaseh, mestih in trgih. Posebno pozornost posveča deželi ter skrbi predvsem, da dobi čim več krajev dobro pitno vodo, kar je prvi pogoj zdravja. Tudi letos je higijenski zavod, ki mu načeluje ravnatelj gospod dr. Petrič, izvedel razna zdravstvena in druga dela. Tako je zgradil vodovod v Jastrobju (občina Špitalič pri Kamniku) in vodovod v Rečici. Zda gradnja kapnice v Podgradu pri Novem mestu, vodovodno zajetje in rezervoar v Dolenjem Škrlju v kočevskem srezu in vodovodno zajetje z veliko cisterno v Grčaricah pri Kočevju. Začeli so se nadalje graditi vodovod v Strančici pri Kočevju in vodnjak v Reju (srez Brežice), obenem pa tudi trije vodnjaki v Beli Krajini. Za prihodnje leto je v načrtu več takih naprav. Seveda je pa vprašanje, ali bo za ta dela potrebni denar dveh milijonov tudi odobren.

* Pojasnilo poslanca Rasta Pustoslemška. Mnogi, ki so se obrnili s svojimi prošnjami na narodno skupščino (odbor za prošnje in pritožbe), me v pismih vprašujejo, kaj je z njihovimi prošnjami. Teh vprašanj je na stotine, zato ne morem vsakomur, ki se je obrnil name, posebej odgovoriti. Vidi se mi torej najpametneje, da dam vsem skupaj javen odgovor. Vsaka prošnja, naslovljena na narodno skupščino, pride najprej pred zbornico, ki jo nato odkaže v postopanje odboru za prošnje in pritožbe (odbor za molbe in žalbe). Ako ta odbor prošnjo ugodno reši, se pošlje v

mišljenje pristojnemu ministrstvu. Ker je teh prošenj mnogo, traja navadno več mesecev, pa tudi pol leta, preden ministrstvo odda svoje mišljenje. Šele, ako je to mišljenje ugodno, pride prošnja pred finančni odbor. Preden se tu vzame v pretres, poteče navadno spet nekaj mesecev, ker skupščina stalno ne posluje in ker deluje zaradi tega tudi finančni odbor samo v izrednih primerih. Ako dá finančni odbor svoj pristanek na zaključek odbora za prošnje in pritožbe, se prošnja pošlje v mišljenje finančnemu ministrstvu. Da tu spet leži nekaj mesecev, je jasno. Ako finančno ministrstvo pristane na rešitev odbora za prošnje in pritožbe in finančnega odbora, se izdela glede prošnje poseben zakonski predlog, ki se nato predloži v dokončno sklepanje narodni skupščini. Kakor je iz povedanega razvidno, je pot vsake prošnje na narodno skupščino zelo dolgotrajna in trnjeva. Zato se ni čuditi, da sta odbor za prošnje in finančni odbor v proračunskem letu 1932./1933. rešila samo, ako se ne motim, 126 takih prošenj. A še te je zadel posebna usoda! Ko je prišlo lani meseca decembra izmed teh prošenj prvih 15 pred narodno skupščino, je finančni minister izjavil, da sprejme samo tri take prošnje, vse ostale pa naj se vrnejo finančnemu odboru, da iznova ugotovi njihov finančni učinek. Pri tem je ostalo. Odbor za prošnje in pritožbe je smatral, da onemogoča to stališče g finančnega ministra vsako njegovo delo, zato je na svoji seji 22. februarja letos pooblastil svojega predsednika, naj izkuša po skupščinskem predsedništvu doseči, da bi finančno ministrstvo izpomenilo svoje stališče, ker sicer nima smisla, da bi odbor za prošnje in pritožbe sploh še posloval, saj bi bilo to samo potrata časa in truda. Kako, kaže, g. finančni minister svojega stališča ni izpremenil. Zato še danes ni prišlo na dnevni red onih 126 lanskih zakonskih predlogov in zato tudi odbor za prošnje in pritožbe od 22. februarja ni imel nobene seje več; vsaj jaz nisem dobil poziva na nobeno sejo. Takšen je dejanski položaj. — **Rasto Pustoslemšek**, narodni poslanec.

* Smrt početnika našega pletilstva. V Kranju je po kratkem trpljenju umrl splošno znani industrijec gosp. Edmund Kocbek. Na dan vseh svetih je doma v stanovanju padel in si zlomil nogo. Nastale so komplikacije, iz katerih ni bilo rešitve. S pokojnikom je legla v prerani grob važna osebnost našega gospodarstva, saj je bil Kocbek oni, ki je po vojni organiziral in osamosvojil našo industrijo pletilstva, ki je postala na Gorenjskem

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

In to prav v trenutku, ko je mislil, da bo naposled, naposled njegova, neubežno v oblasti njegove volje. V poslednjem trenutku mu je vendar ušla! In to docela, za večno. Kaj mu je bilo mar, kako mu je ušla in da je bila njena rešitev podobna begu pred njim? Iz rok se mu je izmuznila, prelislila ga je; in zdaj je ležala pred njim v sijaju, kakor bi praznovala svojo največjo zmago. Te široko odprte, mrtve, strašne oči so mu pravile:

«Vendar nisem bila tvoja! Ne z dihom svoje duše, ki si jo hotel podjarmiti v imenu svojega Boga — zase. Poglej me! Poglej, kako kraljevsko prosta sem! Poglej, sama sem se napravila takšno, kakršno me vidiš pred sabo.»

Kar nihče ni videl, kjer je bil le Bog priča, to je vedel duhovnik. Vedel je, da Judita Platterjeva do poslednjega diha ni pripoznavala Gospoda nebes in zemlje za gospodarja svojega življenja; vedel je, da je bila celó njena smrt smrten greh. Sama od sebe, po lastni, vladarski volji je vrgla svoje življenje v prvi prepad, ki ga je srečala. To je bilo res pravcato dejanje Judite Platterjeve. Ni pustila, da bi nebo ali njegov služabnik gospodoval nad njenim življenjem — sama je hotela o njem odločiti.

Zato ni prišla kot premaganka, ampak kot zmagovalka iz poslednjega srditega boja. In veličanstvo smrti je ovijalo ubitega kraljevskega duha s svojim mračnim škrlatom...

Ze od prvih mladih časov sta si bila ta mož in ta žena sovražna in drug z drugim sta se borila. Vso svojo besno častihlepnost je on zakopal v divjini Dolomitov, da bi se boril s to žensko, ki je bila njegova mlada ljubezen in je ostala njegova edina ljubezen. In — Judita Platterjeva ga je vendar premagala.

Še velik del noči je imel časa, da ostane z njo sam — hvala Bogu — še velik del! Torej jo bo lahko še dolgo gledal. Še celó za njene široko odprte oči, ki so bile tako strašne, ne bi bil za nobeno ceno hotel, da bi bile zaprte; saj so bile še zmeraj njene oči.

Še pol noči bo lahko z njo sam, bo z njo govoril; Iz oči v oči! To je tudi storil. Vse, kar se je v njem upiralo proti njej, je razkričal v njen mrtvi obraz. Brez glasu, ne da bi se mogla premakniti, ga je morala poslušati: njegovo besno ljubezen, ki je postala naposled besno sovraštvo. Zaradi nje se je izneveril svoji zaobljubi; zaradi nje je izdal svojega Boga in Odrašenika; zaradi nje je postal slab, lažniv duhovnik.

Pater Pavel je stal pred rajnico, gledal ji je v oči in pustil svojo dušo, da ji je govorila. Iznenada pa je zdrknil pred njo na tla. Njegova glava je padla na njene pokojne prsi. Z obrazom, ki se je pritiskal k njenim belim, mrzlim licem,

je bil podoben človeku, ki ga je božja roka vrgla ob tla.

Zdaj je poljubljal tih, otrpla usta, ki niso v življenju pustila, da bi se jih bil s svojimi doteknil... In Judita Platterjeva je morala v smrti trpeti njegove poljube.

Potem je storil menih nekaj strašnega: mrliča je oropal.

Rajnica je imela na prstancu desne roke ozek zlat obroček z majhnim mlinom. Kamen se je lesketal na voščeno rumeni roki, kakor bi bila kapljica krvi iz smrtne rane obvisela na zlatu.

Pater Pavel je prijel trdo, mrzlo roko; dvignil jo je in jo oropal prstana.

Dosti truda je imel, preden si je od Judite Platterjeve priboril obroček. Bilo je, kakor bi ga še v smrti trdno držala.

Drugo poglavje.

Mrtvo kraljevsko ženo bo treba pokopati.

Šele neusmiljeno bližanje novega dne je odtrgalo patra Pavla od rajničnega srca. Mlada jutrnja luč je ležala kakor lahek dih življenja na bledem obrazu, ki se ni ob vročih poljubih duhovnika niti za črto izpremenil.

Pater Pavel je vstal in prisluhnil v globoko tišino doma, kjer je gospodarica prvič, kar je bila hiša sezidana, zjutraj mirno obležala. Ljudje, ki so prišli bedet, so v jutrnjem mraku šli in

prava domača obrt in daje zaslužek mnogim delavcem in delavkam. Po smrti svoje žene, ki mu je umrla pred poldrugim letom, se je g. Kocbek umaknil v zatišje in tudi opustil industrijo, da preživi zadnja leta v pokoju. V Kranju je bil član narodnih in človekoljubnih društev. Bil je tudi velik dobrotnik; zlasti je pomagal pri gradnji Sokolskega doma v Kranju, kjer so v zahvalo imenovali eno sobo po njem. Pogrešali ga bodo dalje siromaki, ki jim je bil pravi krušni oče. Pokojnik zapušča dva sina in tri hčerke. Časten mu spomin!

* Protest čevljarjev proti tujim čevljarjem izdelkom. Te dni se je vršilo v Delavski zbornici v Ljubljani zborovanje naših čevljarjev in industrijev, odnosno trgovcev z usnjem, proti tuji konkurenci, predvsem proti tvrdki Bat'i in njenim prodajalnicam in popravilnicam. Za časa zborovanja so bile v Ljubljani zaprte vse trgovine s čevlji in vse čevljarске delavnice. Protestni shod je otvoril predsednik ljubljanskega Združenja čevljarjev g. Jernej Perdan. Neposredni povod za zborovanje je dala vest, da namerava tvrdka Bat'a otvoriti nove podružnice kakor v Šiški in Mostah. Čevljarjski mojster g. Kristan je obširno opisal skoro desetletno borbo čevljarjev proti tvrdki Bat'i, ki je bila brez uspeha, tako da ostaja zdaj samo še pot samoobrambe. Predvsem zahtevajo čevljarji, da se pri banski upravi izdejavuje prepoved poslovanja Bat'ovih popravilnic. Boj proti tem popravilnicam, ki najbolj oglašajo desetisočice čevljarjskih družin, je treba nadaljevati v vzajemno in ga razširiti po vsej državi. G. Hafner iz Škofje Loke je zahteval primerno obdavčenje tvrdke Bat'e, češ, da v sami Škofji Loki plača 14 čevljarjskih mojstrov 34.000 Din davka, Bat'ova prodajalnica pa le malenkostni znesek. Zanimiva pojasnila je podal g. dr. Pretnar, ki je ugotovil, da je Zbornica za TOI že pred osmimi leti začela protestirati proti Bat'i; za protest pa ni našel odmeva v vsej državi. V nasprotju z zahtevo zbornice, ki je ostala brez pomoči drugih banovin, je bila sprejeta v obrtni zakon določba, po kateri ni mogoče zapreti že prej odprtih Bat'ovih popravilnic. Zbornica je dosegla, da je prepovedano ustanavljanje novih prodajalnic, potrebno pa je tudi protestirati proti novim trgovinam. Trgovci, industriji in obrtniki morajo enodušno zahtevati, da se proti Bat'i uporabijo najstrožji ukrepi. Uspeh pa bo zagotovljen le pri vzajemnosti vseh zanimancev. Mojster g. Sajovic je še ugotovil, da samo ljubljanski trgovci s čevlji plačajo več davkov, kakor jih plača Bat'ovo

podjetje v vsej državi. Zaradi enega samega tujca ne sme v naši državi propasti pol milijona ljudi. Ravnatelj tovarne «Peko» g. Kuster iz Tržiča je izrazil popolno vzajemnost industrijev s čevljarji ter je opozoril na nevarnost, če tvrdka Bat'a uniči našo obrt, industrijo in trgovino. Govorili so še g. Praprotnik, načelnik mariborske Čevljarске zadrage g. Kreuzer, v imenu celjskih čevljarjev g. Jager in v imenu ribniške zadrage g. Campa. Predsednik okrožnega odbora obrtniških združenj g. Pristou je zagotovil čevljarjski obrti vso pomoč, za delavstvo pa je izrazil popolno vzajemnost tajnik Splošne delavske zveze g. Jakomin.

«Alga» za masažo pri revmatizmu, ishiasu, kostnih boleznih, zbadanju in trganju v mišicah. Na dlan roke zlijte nekoliko «Alge», z namočeno dlanjo drgnite vzdolž mišice tisti del telesa, kjer čutite bolečine. Ko se dlan ogreje in posuši, jo namočite znova in spet drgnite. To ponavljajte večkrat, potem ovijte nadrgnjeni del telesa z volneno krpo ali rutico. Masirati je treba dvakrat do trikrat na dan, a po potrebi tudi večkrat. Če po prvem vdrgavanju boste opazili prijetno počutje in olajšanje bolečin. Kadar čutite tudi najmanjše nerazpoloženje in trganje, nadrgnite telo z «Algo», ker je to lahko začetek hudega obolenja, ki se mu morete izogniti z malo «Alge». «Alga» se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. Ena steklenica 14 Din.

* Otroci brez posluha bodo peli in igrali. Preljeli smo: Biti brez posluha je za marsikoga enako huda pomanjkljivost kakor napaka v govoru. Za koliko užitek je prikrajšan človek, ki mu ni dano, dati duška razpoloženju s petjem ali izvajanjem glasbe! Obenem pa je splošno znano, da so prav tisti, ki jih je narava mačehovsko prikrajšala za oster posluš, največji ljubitelji lepe pesmi in glasbe. V današnji moderni dobi vsestranskega napredka pomanjkljivosti je dognano, premnogi telesni pomanjkljivosti je dognano, da pomanjkanje posluha ni neozdravljiva napaka, nego se dajo doseči zelo zadovoljivi uspehi celo s tistimi, ki imajo od rojstva najslabši posluš. Seveda je treba dosledne vzgoje in trdne volje. V vzgajanju mladine, ki nima pravega posluha, tudi Ljubljana noče zaostati. Snuje se poseten tečaj, v katerem se bo prizadeta mladina vežbala v dveh skupinah: tisti, ki so skoro čisto brez posluha (povsem topi so redke izjeme), se bodo vežbali dnevno, a oni s količkaj bolj razvitim poslušom vsak drugi dan v primernem času, kakor se pač bodo starši sporazumeli. Zainteresirani starši dobe vsa pojasnila na Bleiweisovi cesti

št. 21, pritličje, dnevno od 13. do 16. ure. Nato bo sklican sestanek staršev, pouk pa se bo pričel najbrže po 1. decembru. Res je taka vzgoja med vsemi najhujša, toda ko je enkrat led prebit, se dosežejo uspehi, ki morajo vsakogar presenetiti. Kratko: otrokom se odpre nov svet, ustvarjena jim je nova življenjska radost, zaradi katere bi sicer trpeli svoj živi dan. Zatorej, starši, omogočite glasbeno in pevsko vzgojo prizadetim otrokom, ki posečajo ljudsko ali srednjo šolo, po sebro pa tistim, ki se mislijo posvetiti učiteljskemu poklicu in ki brez posluha ne bodo sprejeti na učiteljskih. Deležni boste hvaležnosti tistih, ki so vam najdražji! — Najmlajši harmonikarji in orgličarji, ki so se pričeli vežbati za virtuoze v tečaju na liceju (ženski realni gimnaziji), imajo poslej učne ure ob sredah in petkih ob 15. uri v I. b razredu. Staršem priporočamo ta tečaj kot najprimernejši za glasbeno vzgojo mladine. Vabijo se tudi še nadaljnji odrasli interesi za pouk, zlasti na kromatično harmoniko in piano-akordeon. Vsa pojasnila se dobivajo v Ljubljani na Bleiweisovi cesti št. 21, pritličje, vsak dan od 13. do 16. ure.

* Pretakanje mleka po ljubljanskih ulicah. Mestno tržno nadzorništvo v Ljubljani nam je poslalo: Pretakanje mleka po ulicah je iz higienskih ozirov najstrože prepovedano. Kljub visokim kaznim pa še vedno nekatere mlekarice pretakajo po cestah mleko iz ene posode v drugo. Ljubljansko tržno nadzorništvo bo odslej vsakogar, ki ga zaloti pri pretakanju mleka, kaznovalo z najvišjo kaznijo, v ponovnem primeru pa se mu bo prepovedal uvoz mleka v Ljubljano.

* Ljubljana za Trbovlje. Akcijski odbor za pomoč gladujočim rudarjem v Ljubljani je odpremil te dni dva velika zaboja odložene obleke in obutve, ki jo je nabral v Ljubljani, kjer so podobne zbirke silno pogoste, in če pomislimo, da so se s hrambe ljudem že zdavnaj precej izpraznile, je uspeh tega zadnjega zbiranja povsem zadovoljiv. Nabralo se je 34 parov moških in 26 parov ženskih čevljev, nadalje nekaj domačih čevljev, snežk in galoš, za otroke pa 26 parov čevljev, nekaj snežk, gumijastih škorenjčkov in copat, vsega 116 parov obutve. Obleke so Ljubljanci darovali za otroke: 16 plaščkov, 12 oblek, 20 otroških oblek, 18 hlač, 13 svitrov, 9 suknjičev, 16 krilc, več telovnikov, bluzic, nogavic, 30 kosov perila, vsega okrog 150 kosov otroške obleke. Za odrasle se je nabralo 8 moških oblek, 11 suknj, 18 hlač, 14 telovnikov, nekaj suknjičev,

služinčad je po prstih stopicala po hiši, da ne bi gospe v njenem globokem spanju zmotila.

Tedaj je dejal duhovnik rajnici poslednje besede na zemlji:

«Zdravstvuj, Judita Platterjeva. Do svidenja v večnosti. Tam me obtoži in pokliči na odgovor. Nikar ne misli, da se bom opravičeval.»

Govoril je s trdim, močnim glasom in ni mu bilo mar, če bi ga bil kdo slišal. Potem se je obrnil in šel k vratom. Preden jih je odprl, je obstal in zaklical nazaj:

«Nikar se ne spomni, da bi tam gori zame prosila. Tvojih priprošenj ne maram.»

V trenutku, ko je v zaklenjenih vratih obrnil ključ, pa se je z neizprosno jasnostjo zavedel: «Kot odpadnik stopaš danes ven čez prag. Od te noči dalje nisi več vreden, da bi se za naprej imenoval duhovnika Gospodovega.»

Ko je odprl vrata, so poskočili tik pred njim psi in zdrveli mimo njega v sobo svoje gospodarice: zveste živali so vso noč ležale pred pragom.

Brez besede in pozdrava, kakor je bil prišel, je superior zapustil hišo. Ob cesti v dolino, pri visoki stari piniji, je stal hlapec Martin. Že od prvega jutrnjega mraka je čakal tu mladi fant prečastitega gospoda. Ko je naposled videl, da prihaja, mu je stopil naproti. Zdaj je stal pred njim. Ni ga pozdravil, z vročičnimi očmi ga je gledal in začel z mirnim glasom:

«Samo vprašati sem vas hotel, kako mislite o pogrebu?»

«Jutri, na vse zgodaj!»

«Menim, kako mislite drugače?»

«Ne razumem te.»

«Saj ji boste pustili zvoniti?»

Pater Pavel ni odgovoril.

Fant je dalje izpraševal:

«Saj boste dovolili krščanski pogreb?»

Pater Pavel je molčal.

S hripavim glasom je fant nadaljeval:

«Ali jo mislite pokopati kar brez zvonjenja in molitve?... Gospa mora biti po krščansko pokopana ali pa —»

Zdaj je dobil izpraševalec odgovor:

«Mislil bi si, da me poznaš. Vi vsi me poznate. Siliti se ne dam z ničimer in od nikogar. Tvoja rajna gospodarica bo imela pogreb, kakršnega ji bom jaz dovolil. Jaz ji bom pa dovolil takšnega, kakor se bo meni prav zdelo... Zdaj mi pa pojdi s poti!»

Grozeče je zaklical hlapec mrtve kraljevske žene: «Krščanski pogreb ali pa — varujte se, duhovni gospod!»

Zdaj je stopil v stran.

Pater Pavel je šel dalje. Gledal je okoli sebe, videl in opazil vse. Drzno gorsko cesto, ki je po njej hodil, je napravila Judita Platterjeva v kraju, kjer so prej vodile samo pastirske poti in steze za divjačino. To polje, kjer je pod izginjajočim snegom bohotno poganjala mlada setev, je bilo še nedavno podivjana goščava in one daljne trate, globoko spodaj, močvirje. Tako je «brezbožna» kraljevska gospa svoje življenje zazna-

menovala v knjigi božje prirode s pisavo, ki bo še po rodovih pričala o delu njenega življenja.

Nočni jug se je polegel. Globok mir je ležal nad vzvišenim svetom Dolomitov, pravi mir Judite Platterjeve.

In ta mir je njemu, ki je korakal v dolino, dobro del. Obenem pa ga je prevzelo pridušeno občudovanje, da ona, ki jo je pustil tam gori, ne bo več čutila tega prazničnega miru po divjem boju prirode. Tudi temu se je čudil, kako lahko je hodil, se premikal in dvigal roke, ko je vendar ona ležala s trdno sklenjenimi nogami in se še malo ni mogla premakniti.

Zdaj je pazljivo pogledal, kako so se težke, črne sence iz globin počasi razsvetlile, kako so se počasi iz ozkih gozdnih sotesk dvignile megle, v brezkončni bledi sopari ležle ob skalnatih stenah in naposled kakor po čudežu izginjale. Opazoval je, kako je mrliško sivino jutrnjega neba škrlatno prežarila zmagoslavna dnevna svetloba, kako so vrhovi Dolomitov in ledeniška polja, ki so bila obrnjena proti solncu, pravljico zažareli, spet obledeli, da jih je potem morje žarkov tiho vzhajajoče solnčne krogle poplavilo.

«Danes bo lep dan! Judita bi bila vesela... Kaj bi bila pač danes dela? Najbrž bi imela danes prav dosti dela. Zmeraj je imela delo, več kakor deset drugih. Danes pa gotovo še posebno dosti... Kaj bi pač danes govorila, kaj bi mislila?»

Ali je danes tudi nanj kaj mislila? Mislila na to, kako je le malo manjkalo, da bi mu bila dala

25 ženskih lahkih oblek, 7 ženskih plaščev, 27 žemprov in jopic, 20 bluz, 14 kril, 47 kosov moškega in 51 kosov ženskega perila, v celem okrog 250 popolnih oblek. Najslabša je bila zbirka za otroke, za katere se je akcija predvsem vršila.

* **Borba za vsakdanji kruh na Jesenicah.** Pred tedni je stekla v železarni Kranjske industrijske družbe na Javorniku nova progja za valjanje tanke pločevine. Za ta novi oddelek so do sedaj sprejeli okoli sto delavcev. Toda ponudba delovnih moči je bila mnogo večja, saj se je v prijavnem uradu zglasilo in neštetokrat prosilo za delo okrog 600 ljudi. Borba za delo in zaslužek je bila skrajno huda; dan za dnem so vztrajale pred tovarno velike gruče ljudi, ki so več mesecev zaman čakali na sprejem v tovarno. Najprej so bili sprejeti oni, ki so prišli od vojakov, za temi oni, ki so bili lani odpuščeni, predvsem seveda profesionalisti in kvalificirani delavci in oni, ki so bili iz socialnih ozirih najbolj potrebni. Pa jih še vedno čaka samo domačinov več stotin na delo.

* **Koča v Krnici pri Kranjski gori** je odprta vso zimsko dobo ob sobotah, nedeljah in praznikih. Med tednom se je pa zglasilo pri gospodični Pavli Pretnarjevi v Kranjski gori št. 8 Lepih prostorov za smučanje je v bližini v izobilju.

* **Nesrečna smrt splavarja.** Te dni je splaval z Gortine proti Dravogradu po narasli Dravi splav, na katerem je bilo vezanih več vagonov lesa. Pri Mravljakovi žagi v Vučenici je splav treščil v skalo, skrito pod vodo. Pri sunku je veslo udarilo gospodarja Gregorja Butalna, ki je spremljal splav, v trebuh, da je omahnil in takoj izginil pod vodo. Za Butalnom sta skočila v vodo splavarja, a je, žal, ostalo vse iskanje brezuspešno. Truplo nesrečnega gospodarja se ni več pojavilo nad vodo. Smrt uglednega moža je vzbudila med prebivalstvom, zlasti še med splavarji, mnogo sočutja.

* **Zagonetna smrt mladenke.** Te dni so našli ne daleč od Krškega, kjer se odcepi od banovinske ceste pot proti Guncam, razpadlo žensko truplo. Mesarski pomočnik Anton Levičnik je prihitel to javiti krški orožniški postaji. Podnarednik Lubše in orožnik Pintarič sta se napotila na ogled. Našla sta v Pleterskem bregu le okostje, lobanja in desni čevelj sta bila pod skalo, ostalo pa en meter niže. Prsni koš je bil popolnoma sesut. Ob njem so bili že razpadele rjave ženske klobuk, kostum zelenkasto karirane barve, ki pa je bil menda le zraven priložen, in nizki čeveljčki svetlorjave barve. Ženska torbica je bila iz takega

blaga kakor kostum. V mali usnjeni denarnici pa so našli 3-50 Din in črno mrežico za lase, par usnjenih rjavih rokavic, dva čipkasta robčka, glavniček, blazinico za puder in svinčnik. Po pešičici črnih las je sklepali, da je bila pokojnica ostrižena po dečje. Listin niso našli nikakih. Soditi pa je, da je bila stara kakih 18 let. Vse te žalostne ostanke so prenesli v krško mrtvašnico, obenem pa je orožništvo uvedlo vsestransko pozivovanje. Javnost sodi, da je bila pokojnica najbrž iz Zagreba. V pretehtavanju, ali si je sama končala življenje ali pa je postala žrtev umora, se splošno mnenje nagiba k poslednjemu.

Roditelji, ki sta jim mar sreča in zadovoljstvo v rodbini, morajo, čim opazijo na kakem rodbinskem članu bledost obraza, pomanjkanje volje do jedi, nervoznost, pogoste bolečine v glavi, nespečnost, lahko razdražljivost, utrujenost, vedeti, da so to posledice slabokrvnosti, a preprečiti morete še hujša obolenja. Če takoj podvzamete ojačanje krvi z železnatim preparatom, kakor je «Energina» za jačanje krvi, živce in teka. Zdravniki trde, da so za okrevanje otrok in odraslih dovolj tri velike steklenice. Je dobrega okusa, zato ga raje radi otroci in odrasli. «Energina» se dobiva v lekarnah. Pol litra 35 Din.

* **Nesreča.** Pišejo nam: Nedavno sta se odpeljala z vrha pri rovu z dvigalno železnico pri Sveti Ani Lovro Cvirn in Jože Tičar. Nekako sredi strmine pa je dvigalo odpovedalo. Lovro Cvirn je imel toliko prisotnosti duha, da je skočil v najhujšem diru iz vagončka in se le nekoliko potolkel, medtem ko je Tičar treščil z vso silo v prepad. Dobil je tako hude rane, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

* **Požar je uničil domačijo.** Pred dnevi je nastal ogenj na strehi hiše posestnika Antona Zafrana v Njivercih. Domači so že počivali. Ogenj so zapazili ljudje z bližnje ceste ter takoj sklicali domače in sosede. Ker pa je bila hiša krita s slamo in v bližini stoječa kolarnica iz lesa, je bil ves trud zaman. Lastnik rdi, da je ogenj morala zanetiti zlobna roka, medtem ko trdijo drugi, da je bil kriv slab dimnik.

* **Higijenski čiščeno perje** po 10-50, 17-50, 28—, 48— Din in navzgor. Vzorec se pošiljajo zastoj. Stremeci — Celje.

* **V Potoku je utonil.** V tako zvani Potok, ki se vije skozi Virlog in Staro Loko v Selščico, je zabredel desetletni posestnikov sin Pavel Porenta in utonil. Fantičku, ki je bil nekoliko slaboumen, je ob vodi, ki je pri nji posebno rad postal, najbrž spodrsnilo, da se je zvalil v tolmun,

odkoder mu ni bilo pomoči. Dečkovo truplo je voda odplavila niže dol do hiše krojaškega mojstra Franca Šmida v Stari Loki, kjer so utopljenca potegnili iz vode.

* **Divje svinje okrog Boča.** V gozdovih Boča se zadnja leta vedno pogosteje javljajo večja krdela divjih svinj, ki pobirajo krompir, repo in druge pridelke z njiv, poleg tega pa njive tudi razrijejo in neusmiljeno pomandrajo. Pred tremi leti je sresko načelstvo odredilo večji pogon. Od tistega časa so v raznih predelih Boča postrelili kakih 20 do 200 kg težkih svinj. Ker so se zadnji čas spet pojavile v večjih tolpah in povzročale škodo, so domači lovci in tovariši iz Loč. Slovenske Bistrice in Maribora, okrog 30 po številu, priredili na te mrcine večji lov v gozdu nad Studenicami. Lov je prav dobro uspel. Krogle strelcev Baumana, Drozga, Siebra in Poseka so ubile tri črne pošasti. Razen tega so padli še dva srnjaka, srna in velika divja mačka. Ker so videli ta dan lovci v dveh skupinah še okoli 20 divjih svinj, so sklenili, da prirede nanje v kratkem ponoven lov.

* **Pri slabosti** je nekoliko kapljic Fellerjevega bolečine pomirjujočega, blago dišečega Elsa-fluida na sladkorju ali v mleku še zmeraj pomagalo. To varuje tudi pred krči, kašljem, hripavostjo itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti pošilja 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici za 58 Din brez nadaljnjih stroškov lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elza-rg 330 (savska banovina).

* **Ponarejeni kovanci po 20 Din** so se pojavili te dni v Celju. Ponarejenci so izredno točno izdelani in imajo isto težo kakor pravi, razlikujejo pa se od pristnih po sivkastem blesku. Polcija je uvedla obširno preiskavo.

* **Preiskava glede umora Valentina Trdina.** V zaporih ljubljanskega sodišča so morilci pokojnega mlinarja in posestnika Valentina Trdina iz Podmilj na Trojanah, ki je bil zavrato ustreljen 14. oktobra. Vsi aretiranci gladko priznavajo krivdo, vale pa jo drug na drugega. Zato gre preiskava naglo od rok in je pričakovati, da pridejo morilci že prihodnji mesec pred sodnike.

* **Pred očmi ga je osleparil.** Te dni se je pripeljal s parom volov kmetovalec Kmetec Mihael iz Velike Varnice v Halozah v Ptuj pred trgovino vinskega trgovca Orniga, da dvigne tam denar za prodano vino. Ko je Kmetec čakal pred trgovino, je stopil v lokal neznan možki in zahteval od bla-

svojo dušo; kako je le malo manjkalo in čutila bi bila, da je njen upor zlomljen... Kako bi le moglo biti to, če bi bil danes, proti večeru napravil dolgo pot iz samostana do dolomitske hiše; kako bi le moglo biti, če bi ga bila gori sprejela? Kaj bi ji bil danes najprej rebel?

«To noč se mi je sanjalo, da si včeraj umrla, da si si sama vzela življenje — zaradi mene... Zakaj ti in jaz, midva morava biti vendar eno! Vsaj najini duši. Dovolj dolgo sta bili najini duši ločeni.»

Če bi zdaj stala iznenada pred njim: živa! Kako bi le to bilo? Njeno nenadno oživiljenje bi ga umorilo. In kako bi le bilo, če bi bilo vendar vse la sanje?

Jutri na vse zgodaj bo spodaj pokopana. To bo pogreb, kakršnega gore še nikoli niso videle. Vsi so jo ljubili, vsi so jo morali ljubiti! Še celo njeni sovražniki!

Bog ve, ali bo solnce sijalo, ko jo bodo jutri zarana pokopavali? Dà, dà, dà! In kako bodo pele ptice? Pomlad, pomlad! Skozi zmagujočo pomlad, ob solnčnem sijaju in ptičjem petju jo bodo prinesli dol, z njenih pomasnih višav.

Gotovo se bo utrgalo jutri dosti plazov. Po nočnem jugu in lepem današnjem dnevu bo prišlo k pogrebu Judite Platterjeve še grmenje plazov. To so drugačni glasovi, kakor če bi ji pustil zvoniti z zvonovi.

Kaj je uporni fant od nje-ga zahteval?... Naj bi dovolil Juditi Platterjevi krščanski pogreb in naj bi pustil, da bodo zraven zvonovi zvonili. Ne

morda kakšen grob ob pokopališkem zidu, ne kakšna 'luknja'... Zakaj ne bi pri njenem pogrebu zvonovi zvonili?

Zato!

Ta kmet Martin je torej tudi vedel, da se je — In on, pater Pavel, je mislil, da ve to razen Boga in rajnice le on. Toda hlapec Martin ne bo svoje gospodarice za vse zlato na svetu izdal: še čez grob bo ostal zvest svoji mrtvi gospodarici.

Ali bi bilo njej sami kaj do krščanskega pogreba? Niti najmanj! Ona ne bi prav nič prikrivala, da je šla sama v smrt. Tudi luknja ob pokopališkem zidu bi ji bila postranska reč.

Ze prastara navada je bila, da so pokopali samomorilca ob pokopališkem zidu, brez duhovnika in zvonjenja. Vsaka stara navada pa je bila sveta. Ljudstvo se je oklepalo svojih starih navad kakor svojih svetinj. Ni pustilo, da bi se jih kdo dotikal, prav nihče. Tudi ne njegovi duhovniki. Pater Pavel bi moral torej ljudstvo preslepariti, če bi hotel dati mrtvi kraljevski ženi krščanski pogreb. Ali bi vzela rajntca duhovnikovo laž nase?

Ne!

Še zmeraj vodi superiorjeva pot po poljanah, poljih in gozdovih, ki so še del dolomitske kmetije. Ta pa je že daleč za njim, nad njim. Če je obstal in se ozrl nazaj, so se mu lesketale bele stene velike kmetije v solnčnem soju, z višave naproti. Tik za njimi so se kopičile Kraljevske

stene pod nebo, razlegla se je široka kopa Dolomitov v vsej svoji strašni mogočnosti: do neba visoki skalnati zidovi, kjer se še sneg ni mogel prijeti, polni prepadov in škrbin, tu pepelnato sivi in črni, tam smaragdno zeleni in ažurno višnjevi, ali svetlo rumeni, a'i krvavo rdeči, ali škrlatno rjavi, igra barv, barvna opojnost kamenja, divja domišljija gorskega boga. In sredi plameneče lepote skalnate pokrajine se je višnjevo svetlikal temni kristal mogočnega ledenika, razprostirala so se belo in mehko, lesketajoče se in iskreče se snežna polja, odkoder so štrlele navzgor dolomitske škrbine, druga za drugo, neukrotljiva krona te veličastne prirode.

Rogljji in grebeni, škrbine in prepadi, dolomitski žari in ledeniški lesket, povsod, kamor je segel pogled gorskega duhovnika; čudovito morje in njegova brazda valov, ki je pri plamtečem ustvarjanju okamenela, se kopičila do neba. Pod belimi grebeni pene in peščenim čarom valov tega neizmerne skalnatega morja so se vleklo temne brazde kotlin, ki so jih robili visoki borovi gozdovi.

Zdaj je pot zavila. V ozki soteski se je penila in bučala voda mladega gorskega hudournika. Nad njim, na navpično padajoči skalnati steni, sivo, staroversko samostansko zidovje z vitkim zvonikom samostanske cerkve, in okoli božje hiše črnkaste lesene kočje majhne, daleč od sveta ležeče vasi, sredi dolomitskih krasot.

(Dalje prihodnjič.)

gajničarke denar za prodano vino, pri čemer je tudi točno označil količino prodanega blaga. Ko je blagajničarka neznanca pozvala, naj ji predloži listek, je možak izjavil, da ima listek voznik, ki stoji pred vrati. Blagajničarka je res stopila ven po listek ter naletela na Kmetca, ki je listek seveda takoj izročil ter čakal pri volih, da mu prinesejo denar. Blagajničarka je nato v mnenju, da je neznanec pravi gospodar, izplačala temu kupnino v znesku 785 Din. Ko se je Kmetec dolgega čakanja naveličal, je povprašal v trgovini, kaj je z denarjem, a so mu odgovorili, da so denar že izročili njegovemu gospodarju. Drzni slepar je seveda medtem že izginil. Zadeva je bila takoj javljena policiji.

* **Nos mu je razklal s sekuro.** Nedavno zvečer se je vračal z Drstelskega vrha 23letni Alojz Ferko, doma v Drstelji. Nenadno ga je napadel s sekuro posestnikov sin Alojz Pavko. Zamahnil je proti Ferku in ga zadel z ostrino naravnost v nos, ki mu ga je razklal na dva dela. V nevarnosti je tudi oko. Ferka so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da je poškodba smrtnonevarna.

* **Štirje vlogi v eni noči.** Pred kratkim so se v Selški dolini pojavili doslej še neznan tatovi. Najprej so se oglašili pri posestniku Jerali na Studenem. Vdrl so v hlev in odvedli konja. Nato so šli k posestniku Posečniku, kjer so ukradli enovprežni voz. Zapregli so konja in se odpeljali na Češnjico. Tam so se oglašili pri Lončarju. Vlogili so v jedilno shrambo ter odnesli eno obleko, steklenico žganja, nekaj slanice, otroški nabiralnik, v katerem je bilo nekaj drobiža, in popili mleko. Nato so poizkusili srečo v gostilni «Starem Ratitovecu» na Češnjici, kjer jih je pa gospodinja z vpitjem prepoznala. Orožniki pod vodstvom komandirja g. Tonejca so se takoj napotili na zasledovanje. Ker je sled držala proti Škofji Loki, so se v tej smeri peljali z avtomobilom, ki jim ga je dal na razpolago g. Eger. Blizu Soteske pod Bukovico so jim aparjari povedali, da so se tatovi peljali okrog pol 5. zjutraj mimo apnenice. Orožniki so torej bili na pravi sledi. Pognali so avtomobil proti Škofji Loki in naprej proti Ljubljani. Ze blizu Ljubljane so v daljavi pred seboj zagledali voz s konjem in takoj spoznali, da so tatovi pred njimi. Toda tudi tatovi so zapazili zasledujoče orožnike. Ustavili so konja, poskakali z voza, pustili oboje na cesti in zbežali brez sledu. Konja, voz in druge ukradene predmete so dobili pravi lastniki nazaj in se morajo le spretnemu zasledovanju narednika gosp. Tonejca zahvaliti, da niso trpeli škode.

* **Prijet roparski napadalec.** Ko je šel pred dnevi 30letni krošnjar Pavel Zivkovič v mraku iz Št. Petra proti Novemu mestu, ga je na ovinku ceste pri Mačkovem hribu napadel in pobil na tla neznan napadalec, mu vzel 1700 Din ter izginil v noč. Na podlagi opisa so orožniki dan pozneje v Mačkovcih aretirali brezposelnega ključavničarskega pomočnika Ivana Z. Ta sicer napad trdovratno taji, toda oropani krošnjar je z gotovostjo povedal, da ga je napadel on in nihče drugi.

* **Še o umoru Ane Goršetove.** Umor pokojne Ane Goršetove v Slatniku še vedno ni pojasnjen. Orožniki so preiskavo delno že zaključili in zamestu. Po mestu in okolici govore, da je aretirana Uršula Rohrmanova že priznala, da je sestro umorila.

* **Huda obsodba zaradi žalitve narodnosti.** S slovenskimi psi, hrvaškimi psi, hrvaškimi vragovi in podobnimi psovskami je nedavno psovala neka zagrizena Nemka iz Apačke koline svojega sosedo, ki se je priselil tjakaj iz Prekmurja. Zaradi sosedstva ji je ta doslej slične psovke odpuščal, kar pa ni zaleglo, tako da je bil slednjič prisiljen, poiskati si zadoščanje pred sodiščem. Zadeva se je obravnavala nedavno pred sreskim sodiščem v Gornji Radgoni ter se je končala s hudo obsodbo na dva meseca zapora brezpogojno in na plačilo denarne globe 800 Din.

* **Zverinski napad.** Ko se je vračal nedavno ponoči 27letni posestnikov sin Kores Franc iz

Kočic, občina Zetale, domov, sta ga na cesti napadla brez povoda posestnikov sin Butolen Jožef in viničarjev sin Topolovec Leopold, oba iz Kočic. Prvi je udaril Koresa s polenom po glavi, Topolovec pa mu je zasadil nož pod pleča. Koresa so hudo ranjenega prepeljali domov. Ker se mu stanje ni hotelo izboljšati, so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico.

Izprememba letnih časov.

Izprememba letnega časa prinaša že sama na sebi mnogo izprememb, ki so važne za ljudski organizem in ljudsko zdravje.

Pomlad, poletje, jesen in zima so štiri važne premene. Te premene so važne za gospodarstvo, za različna dela in v glavnem za vse tisto, s čimer živi človek v življenjski skupnosti. Narod pravi: «Vsaka letna doba ima svoje delo, svoje jelo in svoje odelo.» Kar pravi narod, to drži. Sprejaj navedene letne čase pa moramo zopet razdeliti v dve glavni razdobji, in sicer na pomlad, poletje kot prvo ter na jesen in zimo kot drugo razdobje. Na prehodu iz teh glavnih razdobji se prenavlja in regenerira vsa narava, a ž njo tudi človek. Stari plašč je pošteno držal eno jesen in zimo, treba ga je temeljito okrtati, pokrpati in mogoče tudi nekoliko prenoviti. Cvetlice in sadike je treba okopati, pognojiti, živali urediti in tako dalje po vrsti. A človeka, ljudsko bitje, ki se dnevno izrablja v borbi za življenje, nekako obnoviti. Izprememba letnih časov spremlja redno tudi boleznin, ker je človeški organizem tudi preveč občutljiv za vsako izpremembo. Toda te bolezni so jače baš v tem času in se hitreje primejo človeka, ker je organizem oslavljen in tako bolj dostopen vsem boleznim. V tem pogubnem času je treba torej skrbeti in poiskati pomožna sredstva, s katerimi ojačimo organizem. Naše telo se hrani v svoji končni obliki s krvjo, ker kri je tisto, kar obdrži pri življenju človeško telo, pomore k njegovemu razvitku ter nudi material, potreben za regeneracijo in preosnovno stanje.

Najvažnejša sestavina krvi je železo. Neki tak preparat, ki prvi nadomešča železo, je «Energina» za jačanje krvi, živcev in teka. «Energina» so sto tisoči ljudi preizkusili z uspehom, kar potrjuje na tisoče priznanj. «Energina» se daje otrokom trikrat na dan po eno malo žlico, a odrasli ga jemljejo trikrat na dan po eno veliko žlico, in to pred jedjo. «Energina» je dober in koristen preparat za vsakogar brez razlike spola in let.

«Energina» se dobiva v vseh lekarnah v zaprtih (originalnih) steklenicah po pol litra. Steklenica «Energina» stane 55 Din. Po pošti ga razpošilja Laboratorij «Alga» na Sušaku.

3 velike steklenice «Energina» 110 Din, 6 steklenic «Energina» 220 Din in 1 steklenica povrh, 12 steklenic «Energina» 440 Din in 2 steklenici povrh.

Reg. br. 8. 4787/32.

* **Vlom.** V eni zadnjih noči je neznan storilec vlomil v stanovanje viničarke Klajdarčeve Jožefe v Paradižu v Halozah, ko ni bila baš doma. Vlomilec je odnesel iz nezaklenjenega kovčega v spalni sobi vse prihranke v znesku 940 Din. Orožniki vlomilca zasledujejo.

* **Velika tatvina tuje valute.** Ljubljanska policija je bila brzojavno obveščena, da je bila izvršena v Cakovcu velika tatvina tuje valute. Žrtev neznanega tatu je postal trgovec Mojzes Geza. Ukradeno mu je bilo: 500 švicarskih frankov, dalje 2 bankovca po 100 frankov in 365 dolarjev v raznih bankovcih. Uvedena je bila preiskava, ki pa še ni odkrila tatu.

* **Napad z dinamitno patrono na županovo hišo.** V Šmartnem pri Litiji so se neznanci spravili nad novo izvoljenega župana in mu iz gole hudobnosti obljubili maščevanje. Ze 4. t. m. na večer so se pritepli neki ljudje pred hišo trgovca župana g. Josipa Strmana in mu metali v okna kamenje. Župan tedaj zadeve ni hotel naznaniti orožnikom v veri, da bo hujskanje prenehalo in se taki primeri ne bodo ponavljali. Pa se je zmotil. Dne 14. t. m. zjutraj ob 5.15 je zbudil stanovalec v hiši pa tudi druge v vasi iz spanja silen pok. Ko je župan z družino razburjen prihitel iz hiše na cesto, je ugotovil, da se je pod izložbenim oknom trgovine razpočila dinamitna patrona, ki mu je izložbo raznesla, poškodovala vrata v skladišče in pobila tudi šipe balkonskega okna v I. nadstropju. O storilcih ni bilo sledu. G. Strman se je takoj odpeljal na orožniško postajo v Litijo. Orožniki so uvedli strogo preiskavo in je upati, da bodo rokovernjači kmalu za zapahom.

* **Šenčurski dogodki, kokain in drugo pred sodiščem.** Za prihodnje mesece se obetajo v

Ljubljani večje kazenske obravnave. Pred okrožnim sodiščem se bo vršila velika razprava političnega značaja, ki bo spet obravnavala znane šenčurske dogodke. Zaradi javnega nasilja, ker so se upirali orožnikom in jih obmetavali s kamenjem, je obtoženih 22 oseb, po večini iz Šenčurja in bližnjih vasi. Obtožnica obsega nad 150 s strojem pisanih strani. Pred sodišče bo prišla tudi prav čedna kokainska afera. Navihant tihotapci kokaina so osleparili nekega Ljubljana za 28.000 Din. Z njim so namreč bili sklenili dogovor, da mu dobavijo večjo količino kokaina v praškili. Ponaredili so originalne zavitke, v katere so namesto kokaina natosili le moke. Ljubljana je od njih prevzel kokain in jim na mestu izplačal kupnino. O zadevi še teče preiskava. Tretja večja obravnava bo v januarju proti morilec posestnika Valentina Trdina. Pred sodnike pa pride tudi večja razbojniška tolpa iz Čemšenika.

* **Izpred sodišča.** Dne 10. t. m. se je zagovarjala pred okrožnim sodiščem v Ljubljani zasebnica Marija Škofova iz Ješence zaradi klevete na tožbo Ivana Hojnika, posestnika iz Ješence. Ker se je s pričami dokazala njena nekrivda, je bila obtoženka Marija Škofova oproščena. Vse stroške nosi tožitelj.

* **Slabo vreme je spet nastopilo.** To je res vreme revmatizma, ki se pojavlja v sklepkih, križu in drugod ter so bolečine mnogokrat tako silne, da se človek ne more gibati. V takih primerih pomagajo po vsem svetu preizkušene in priznane «Bayerjeve» tablete aspirina, ki odpravijo in olajšajo bolečine vseh vrst ter nas obvarujejo pred prehladom, influenco, angino in hripo. Pozor na varstveni znak!

IZ POPOTNIKOVE TORBE

IVANJKOVSKO PISMO.

Ivanjkovci, novembra.

Naša nova občina sestoji iz dosedanjih občin Mihalovcev, Litmerka, Runeča, Lahoncev, Žerovincev, Veličan in dela dosedanje občine Brebrovnika. Ima po zadnjem ljudskem štetju 3852 prebivalcev in obsega 3613 ha. Njena posebnost je, da je to največja vinogradniška občina v banovini. V tej občini sta tudi znameniti Jeruzalem in Svetinje. Kraji v občini so: Stanovno, Strežetina, Runeč, Žvab, Lahonci, Hušbar, Žerovinci, Cerovec, Pleštica, Veličane, Mali Brebrovnik, Ivanjkovci, Mihalovci, Pavlovski vrh, Libanja in Litmerk. Sedež občine je v Ivanjkovcih, kjer je prav sredina občine. Pisarne so v hiši g. Lovra Petovarja. Nova občinska uprava posluje že od 25. oktobra. Za tajnika je imenovan domačin gospod Peter Kociper, učitelj abiturient.

Volilnih upravičencev je bilo 968 ter sta bili vloženi dve listi, ena JNS z nosilcem predsednikom g. Alojzijem Bogšo in druga nasprotniška. Prva je dobila 437 glasov in 21 odbornikov, druga pa 221 glasov in 3 odbornike. V upravi so poleg predsednika gg.: Kociper Matija kot predsednikov namestnik, Alojzij Pihlar, Ivan Janežič, Mihal Krajnc in Lovro Petovar. Blagajnik je g. Ivan Janežič.

V nedeljo 12. t. m. je imelo naše gasilno društvo, ki obstoji že 24 let, izredni občni zbor v svrhu preosnove po novem zakonu o gasilstvu. Navzočnih je bilo 29 članov. Dosedanji 10letni načelnik g. Vinko Polak se je zaradi hude boleznin moral začasno odreči nadaljnjemu sodelovanju. Društvo ga je v priznanje in hvaležnost za velike zasluge imenovalo za častnega člana. Izvršila se je slovesna zaprisega ter se poslala vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Aleksandru I. Pozdravna brzojavka je bila poslana ministru za telesno vzgojo dr. Savoslavu Hanžku. Soglasno izvoljena uprava je naslednja: predsednik Lovro Petovar, poveljnik Matija Lenarčič, njegov namestnik Franc Weber, tajnik Josip Janžek, blagajnik Franc Rajh, orodjar Štefan Rižnar, vodja obrambnega odseka Peter Bežik, vodja samaritanskega odseka Sebastian Jambriško, rojniki so Jožef Škrinjar, Matija Bratuša, Ivan Munda in

Ivan Žnidarič, trobentač Franc Šeruga. V nadzornem odboru so: Josip Vodopivec, Franc Kuvkovec, Ludovik Polak, Jože Simonič in Franc Ribič.

Prejšnji teden smo imeli v občini dva požara. V četrtek 16. t. m. ob 13. se je vnelo gospodarsko poslopje pri stanovanju grofovega oskrbnika v Cerovcu. Navzlic temu, da sta dva delavca poleg zgradbe drva žagala, se je ogenj tako naglo razširil, da niso mogli rešiti živine in so zgoreli devet svinj, dve kravi in ena telica. Stanovanjsko poslopje se je ohranilo. V petek ob 17. je pa začelo goret poslopje Matije Mernika v Brebrovniku. V posloju sta bila stiskalnica in enosobno stanovanje. V stanovanju je prebival Janez Grašič z ženo in dvema otrokoma. Starši so bili med požarom na delu. Otroka sta bila sama doma in st. dobila hude poškodbe, tako da je starejši že umrl, mlajši fantek pa bo morda okreval. Na obeh krajih nesreče je bila zelo hitro naša prostovoljna gasilna četa, ki je storila, kar ji je bilo mogoče.

Glavni pridelek je pri nas vino, ki pa je letos množinsko in kakovostno zaostalo za lanskim letom. Čakali smo s trgatvijo do zadnjega tedna v novembru. Grozdje je kazalo povprečno od 16 do 18 stopinj sladkorja. Mnogo vinogradov se letos zaradi pomanjkanja gotovine ni tako obdelalo, kakor bi bilo potrebno. Povprečni donos lahko računamo le 4 do 5 hl na oral. Vino letnika 1932. je v ceni precej poskočilo. Žal, da ga je le to in tam še kak polovnjak. Do novega leta bo menda vse prodano. Tudi novo vino se išče; če je količkaj boljše, se doseže 5 Din za liter, sicer pa 3½ do 4½ Din. Nova sortna vina, ki letos seveda tudi precej zaostajajo za lanskimi, se še doslej niso trgovala. Letošnje leto je pokazalo, da se mora vinograd skrbno negovati in obdelovati, kajti velika je bila razlika med dobro in slabo obdelano gorico. Sadja ni bilo skoro nič, tako da se letos na tukajšnji postaji ni naložil niti vagon.

Drugače je letina, kolikor imamo drugih pridelkov, dosti dobra, vendar, žal, to ne zadostuje za lastne potrebe. Lahko bomo letos prehranili živino, vendar smo v velikih skrbih za steljo. Zadnjih štirinajst dni je skoro neprestano deževalo, tako da je bilo spravljajanje nemogoče. Opravila se še tudi niso jesenska dela v vinogradih in sadonosnikih, tako da naši viničarji od trgatve, ki je le kratko časa trajala, niso imeli še nikakega zaslužka.

S pomočjo prispevka banske uprave smo s kulukom navozili na novo cesto v Lahonce okoli 200 kubičnih metrov gramoza. Potrebovali ga bomo pa še dvakrat toliko. Ceste so po naših vinorodnih gričih strašne in bo temu vprašanju moral posvetiti naš občinski odbor največjo pozornost.

—T.

PREKMURSKI GLASNIK

Samomor Ljubljančana v Murški Soboti. Pred dnevi je prišel iz Ljubljane v Murško Sobotu na obisk železniški sprevodnik Anton Zagar. Namestil se je k neki ženski, s katero je kot ločen mož dalje časa živel skupaj v Ljubljani. Pred kratkim pa je odšla od njega v Murško Sobotu, kjer je doma. Ko je Zagar prišel na njen dom, se mu je skrila, kar ga je tako potrla, da se je napotil v bližnjo gostilno, kjer je naročil četrtinko vina. Preden pa je vino izpil, si je nasul v kozarec nekakega praška, kar je gostilničar opazil. Že v naslednjem trenutku je planil izza mize in zdrvel na cesto, kjer je začel kričati. Gostilničar, ki je slutil nesrečo, je tekel za njim in ga s pomočjo drugih pasantov ujel in ukrotil, ker se je Zagar obnašal, kakor bi zblaznel. Z največjo muko so ga prijeli in ga privedli pred bolnišnico, a tam jim je zbežal. Ko so ga spet prijeli in privedli pred zdravnika, ni hotel dati nikakega pojasnila, šele pozneje je svoje dejanje priznal. Zdravnik mu je takoj izpral želodec in mu dal vbrizge, a ves trud je bil zaman. Arzenik, ki ga je Zagar z vinom zaužil, je opravil svoje delo. Privezan na

postelji je nesrečni Zagar v velikih mukah podlegel zastrupljenju. Pokojnik, ki se je pred šestimi meseci ločil od svoje žene, zapuščal štiri nepreskrbljene otroke. Njegovo truplo so prepeljali v Ljubljano.

NAŠI NA TUJEM

SAMOMOR ROJAKA V FRANCJI.

Fonteny, novembra.

Tukaj nas je nekaj Slovencev, zaposlenih z gozdnim delom. Gospodarji so z nami prav zadovoljni. Z nami je delal tudi rojak Andrej Kralj iz občine Konja pri Litiji, ki je bil zelo miren človek in dober delavec. Nedavno se je zagledal v neko francosko dekle, ki ga je pa odklanjalo. To ga je tako potrla, da je siromak obupal in si končal življenje. Lahka mu bodi tuja zemlja!

Nemožnost priselitve v Francijo. Slovenski rudar nam piše: Vse delavce rojake v Franciji opozarjam, naj nikar ne izkušajo dobiti sem svojcev ali zaročenk, ker bi jih to stalo mnogo stroškov, naposled pa bi oblastva niti ne dovolila priselitve. Pisec teh vrst je hotel dobiti iz Jugoslavije v Francijo svojo zaročenko. Oblastva so mi že obljubila, da se bo lahko priselila. Poskrbel sem potrebne papirje in si napravil velike stroške. Ko sem že mislil, da je vse v redu, so pa zabranili njeno priselitev. Okrog 500 frankov sem tako vrgel proč. Toliko v opozorilo rojakom, da ne bodo po nepotrebnem razmetavali s trdo muko prislužnega denarja.

Iz Eijgelshovena (Holandija) nam pišejo: Slovenci v Eijgelshovenu se bolj poredko oglašamo. Vzrok je, ker se je naše število že precej skrčilo. Do leta 1931. je še šlo, a lani in letos stiska tudi nam ni prizanesla. Praznujemo tu v zasebnih rudnikih po večini po dva dni v tednu, a še na delovne dni se slabo zasluži. Plačati pa je treba vse drago, še vodo. Odpusti so na dnevnem redu in prav 15. t. m. je bilo spet večjemu številu Slovencev odpovedano delo pri rudnikih Lauri in Juliji za 1. decembra. Žalosten bo božič, ki se nam bliža. Inženjer Müller, ki pozna tudi Slovenijo in Hrvatsko, je obljubil, da se bo napravil poseben vlak za vračajoče se jugoslovenske izseljence in njihovo pohištvo. Dobro je, kdor ima doma kaj svojega, da ve, kam iti, a žalostno zanj, ki nima ničesar. Marsikateri rojak je doma že skoro nepoznan, ker leta in leta ni bil v domovini. Želeti bi bilo, da bi se doma kaj pobrigali za to, da dobe ti ljudje, ki so skoro izključno rudarji, v domovini delo in streho. V državnih rudnikih je malo boljše. Sicer se tudi tam ne zasluži tako kakor prej, a delajo se po večini vsi štihi. Odpusti so tudi tam neprestani. Vsi gledamo s strahom v bodočnost.

Slovenci v Ameriki. V Chicagu se je med opoldanskim odmorom igrala šolska mladina šole sv. Štefana na cesti. Tedaj je pridrvel avtomobilist in se zaletel v skupino otrok. Avtomobil je podrl 12letnega Kazimira Vračiča, ki so ga morali z razbito lobanjo prepeljati v bolnišnico. — V istem mestu je avtomobil podrl tudi Antona Enčimerja. Enčimer ima nevarno poškodovano desno nogo, dobil je pa tudi hude notranje poškodbe. — V Frontenacu je nedavno umrl 72letni Janez Godina, doma iz logaške okolice. — V Duluthu je pobrala jetika 53 let starega Janeza Ružiča. Zapustil je ženo in sina. — V Jolietu so pokopali 88letnega Petra Pečaverja, ki je bil doma iz Rožnega dola pri Semiču. V Ameriki je bival 47 let; zapustil je hčerko in sina. — V kraju Lost Creeku je zadela srčna kap Franca Mezgeca, doma s Primorskega. — Na kulturnem polju se Slovenci v Ameriki pridno udejstvujejo. Številna prosvetna društva prirejajo predavanja, razne jezikovne in druge tečaje in dramske predstave. V Milwaukeeju so zdaj uprizorili Jurčičevega «Desetega brata». Predstava je dosegla velik uspeh in so jo morali večkrat ponoviti. — Po vseh slovenskih naselbinah predvajajo film «Triglavske str-

mine», ki je prispel iz Ljubljane. Listi so polni hvale tega prvega večjega slovenskega filma. — V Walsenburgu si je nedavno končala življenje Marija Berkopčeva, rojena Uršičeva. Kaj jo je pognalo v smrt, ni znano. Zapustila je moža in tri odrasle hčerke. — V istem kraju je utonil Ernest Vidmar. Mladenič se je vozil po jezeru, pa se mu je prevrnil čoln. Za njim žalujejo mati in trije bratje. — V kraju Armi se je med delom huje poškodoval Martin Krušič, ki ga je v rovu zasulo. — V Jolietu je umrl Martin Černugel mlajši, ki je zapustil starše, tri brate in pet sester. — Prav tam so pokopali tudi Marijo Zabkarjevo. Pokojnica je bila stara 24 let. Za njo žalujejo mož, mati in pet sester. — V Vandlingu blizu Foresta so pokopali 53letnega Josipa Glaviča. Pokojnik je bil doma iz vasi Drage na Dolenjskem. Zapustil je ženo, pet sinov in hčerko. — V Veroni je umrl Cvetko Šabec, ki je bolehal že dalje časa. Zapustil je ženo in dva otroke. Pokopali so ga z vojaškimi častmi. — V Chicagu so pokopali Ivanko Bakšeto, ženo znanega trgovca s čevlji. Podlegla je operaciji. — V okrajni bolnišnici v Milwaukeeju je umrla Marija Pangretova, stara 53 let, doma iz Lutrskega sela na Dolenjskem, kjer žalujejo za njo mož, sin in hčerka.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 5064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1454-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Medenjaki. Na desko stresi 10 dekagramov moke, 4 dekagrame sirovega masla, 8 dekagramov sladkorja, 10 dekagramov medu, eno jajce, pol žličke stolčenega cimta, noževno konico stolčenih klinčkov, od polovice limone naribanih lupinic, štiri žlice mrzlega mleka in pol dekagrama jedilne sode. Vmesi iz vsega tega testo, ki ga tenko razvaljaj in izreži z obodcem razne zvezdice, venčke in podobno. Medenjake pokladaj precej narazen na pomazano pekačo in jih speci v neprevroči pečici.

Jabolčni cmoki. Zreži štiri zemlje na kocke in jih malo popraži na masti. Četrtil kilograma jabolk olupi in jih prav drobno zreži. Žlico sirovega masla dobro zmešaj z dvema jajcema, dodaj malo soli, žlico sladkorja in noževno konico cimta, k temu prilij četrt litra mleka. Vse dobro zmešaj, nato pa stresi zraven prepražene zemlje in naposled še zrezana jabolka. Potem še enkrat vse skupaj dobro zmešaj in pusti 10 minut stati, da se zemlje nekoliko napijejo. Nato prideni toliko moke, da dobiš tako gosto testo kakor za navadne kruhove cmoke. Iz te zmesi oblikuj cmoke ter jih skuhaj v slanem kropu. Priporočljivo je, če daš najprej en cmok za poizkušnjo kuhati, da vidiš, ali je testo dosti trdo, odnosno ali ni premeško. Kuhane cmoke odcedi, stresi na razbeljeno sirovo maslo, posuj s sladkorjem in cimetom ter jih daj kot močnato jed na mizo.

Sirove omete. Namočil v mleku štiri zemlje, jih dobro ožmi in pretlači skozi sito. Pretlačene zemlje zmešaj s štirimi rumenjaki in s seseklanimi in dušenimi jurčki, jih nekoliko osoli, dodaj malo popra in primešaj še trd sneg štirih beljakov, zvrhano žlico naribanega bohinjkega sira in štiri žličke moke. Iz tega testa speci tanke in majhne omete. Pečene posuj z zribanim bohinjskim sirom in jih daj z dušenimi jurčki na mizo ali pa tudi s kakšno drugo prikuho, na primer z ohrovtom, zeljem, kolerabcami.

Praktični nasveti

Belagonije in pelargonije pozimi. Da nam bodo belagonije in pelargonije v prezimovališču dobro prestale zimo, moramo skrbeti, da vlada tam vedno enaka toplota (4 do 6 stopinj Celzija). Skrbeti moramo za zadostno svetlobo, ob milem vremenu za svež zrak, toda za čim manj vode; le, če se zemlja popolnoma izsuši, nekoliko zalijemo, in sicer dopoldne, kadar je mlo vreme. Tako spravimo te cvetlice, ki smo jih meseca avgusta na novo nasadili, naredili potaknjence, tudi stare rastline. Februarja ali marca meseca, ko malo več zalivamo, pa presadimo belagonije in pelargonije v večje lonce in skrbimo za enakomerno vlago.

Fuksije prezimujejo v hladnem prostoru ali v kleti, kjer morejo odganjati, in jih samo tedaj, kadar se preveč izsuše, nekoliko zalijemo. Šele pomladi jih presadimo, obrežemo in pričnemo zalivati. Potrebno pa je, da jih vsadimo v dobro vrtno zemljo, ker stara presušena prst, v kateri so prezimile, ni več dobra.

Presajanje orehov je pomladi mnogo boljše kakor jeseni, ker je rast tega drevja pomladi močnejša kakor jeseni.

Čiščenje linoleja. Če postane potemneli linolej spet nekoliko svetlejši, ga umijemo z mlačno milnico, ki pa se ne sme posušiti na linoleju, temveč jo moramo takoj zmiti z mlačno svežo vodo. Svetel postane linolej tudi, če ga umijemo z mlekom.

Da postane vrv nepremočljiva, jo moramo namočiti v tekočini, ki si jo pripravimo iz lima, razmočenega v mrzli vodi, ki ga nato stremo v krop, kateremu smo dodali nekoliko glicerina. Vrv namočimo v to tekočino in še v raztopino jedilne sode. Ko se posuši, je vrv nepremočljiva.

Ko kronometer bo deloval vaš želodec, ako uporabljate za odprtie prašek «Magna» purga. Otroci malo, odrasli veliko žlico v vodi ali mleku. Če vzamete prašek «Magna» na konici uoča po jedi, pospeši prebavo, odpravi zagatenje, zgago, kolcanje, bljuvanje, neprijetno sapo iz ust. Zdravi katar želodca in čreves, hemeroide, čire v želodcu. «Magna» se dobiva v lekarnah. En zavojček 4 Din. Rn. 3563, Reg. S. 4788/32.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE OD 28. NOVEMBRA DO 3. DECEMBRA.

Nedelja, 26. novembra: 8.15: poročila; 8.30: gimnastika (Pustišek Ivko); 9.00: versko predavanje (ravnatelj Jagodic); 9.30: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 10.00: predavanje za delavce (Smersu); 10.30: operetne arije in duete bosta pela Španovca in Janko s spremljevanjem radijskega orkestra; 11.30: slovenska glasba (radijski orkester); 12.00: čas, koncert; 16.00: iz sadjarstva in vinarstva (predaval bo inž. Lukman); 16.30: pevski koncert «Svobode» z Javornika; 17.30: reproducirana glasba (harmonika, citre); 20.30: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Ponedeljek, 27. novembra: 12.15: reproducirani vokalni koncert (operetni pesmi); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirana ukrajinska in rumunska glasba; 18.00: gospodinja in zdrava prehrana (predavanje ge. Humekove); 18.30: ljubljanski gostilničarji (Rudolf Dostal); 19.00: reproducirani orgelski koncert; 19.30: na meji Orienta (predavatelj Regally); 20.00: lahka glasba (radijski orkester); 20.30: harmonika solo (Stanko); 21.00: operna korepeticija (Sokova in Jelačin); 20.45: čas, poročila; 20.05: reproducirani valčki.

Torek, 28. novembra: 11.00: šolska ura: pravilno nošenje knjig (dr. Slava Lunaček); 12.15: reproducirana glasba (vojaška godba); 12.45: poročila; 13.00: reproducirana glasba (za ples in dobro voljo); 18.00: otroški kotiček (Gabrijelčičeva); 18.30: reproduciran koncert (za ples in dobro voljo); 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: Moja pot po Norveški (dr. Škeri); 20.00: duet citrašev Ahačičev iz Trziča, vmes bo pel kuplete Bajde; 21.00: prenos iz Beograda: albanska narodna glasba; 22.00: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 29. novembra: 12.15: reproducirana glasba (revija slavnih tenoristov); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirani citraški koncert; 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: radijski orkester; 19.00: Dubrovnik in Dalmacija (Aljančič Zdenko); 19.30: literarna ura: kmetje v «Lovčevih zapiskih» (profesor Preobraženski); 20.00: prenos opere iz Ljubljane, vmes čas in poročila.

Četrtek, 30. novembra: 12.15: reproducirana glasba (iz zvočnih filmov); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirana glasba (domače in tuje šaljivke); 18.00: vzroki otroških slepih lastnosti (Černejeva); 18.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.00: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.30: plošče po željah poslušalcev; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Petek, 1. decembra: 11.00: šolska ura: proslava narodnega praznika (I. državna realna gimnazija); 12.15: reproduciran koncert (slavnostne koračnice); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirana glasba: Slovenec, Srb, Hrvat za uvijek brat i brat (narodne pesmi); 18.00: proslava uedinjenja za tujino (Cercle française g. Lacroix); 18.15: proslava uedinjenja za tujino (Angleški klub, ga. Copelandova); 18.30: predavanje Narodne odbrane; 19.00: Sokolstvo; 19.30: izleti za nedeljo (dr. Andrejka); 22.00: rezervirano za prenos; 22.00: čas, poročila; 22.20: reprodukcija II. in III. dejanja Tijardovičeve opere «Mala Floramy».

Sobota, 2. decembra: 12.15: reproduciran koncert (za vsakega nekaj); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran koncert (operetni venčki); 18.00: reproducirana moderna plesna glasba, stanje cest; 18.30: zabavno predavanje (Mirko Kragelj); 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber); 19.30: zunanjepolitični pregled (dr. Jug); 20.00: radijski orkester, vmes bo pela sevdalinke s spremljevanjem kitare gđe. Mara; 21.00: Fantje na vasi; 21.30: čas, poročila; 21.50: radijski orkester in radijski jazz.

ZANIMIVOSTI

× **Milijonar je pobegnil iz zapora.** Iz ječe v španskem mestu Alcali je pobegnil milijonar Juan Marchi, ki je sedel v preiskovalnem zaporu. Obenem z njim je izginil jetniški uradnik, ki bi bil moral na milijonarja posebej paziti. Toda to še ni vse. Vodilni uradnik jetnišnice je pri zaslišanju priznal, da je imel v usodni noči nočno službo in da je sam odprl milijonarju vrata, ker je prepričan o njegovi nedolžnosti. Najbrž bi pa njegovo prepričanje ne bilo tako trdno, da ga ni podprl denar. Paznika, stoječega na straži pred glavnimi vrati, je poslal uradnik po pivu, potem je pa jetnika z drugim paznikom vred sam izpustil. Vojak zunanje straže je ustavil milijonarjev avto, ker se mu je zdel sumljiv, a begunci so ga vprašali, kako bi prišli po najbližji poti v mesto, in s tem so ga premotili, da jih je pustil naprej. Zdaj je Marchi že v tujini. Juan Marchi je eden najbogatejših Špancev. V njegovih rokah je skoro vsa trgovina s tobakom, poleg tega pa mnogo dnevnikov in drugih časopisov. Mož se je tudi javno udeleževal. Bil je poslanec, pozneje pa prisodnik ustavnega sodišča. Ker je bil pod monarhijo nasprotnik revolucionarcev in socialistov, so ga vtaknili po republikanski revoluciji v preiskovalni zapor. Najprej je bil zaprt v Madridu; ko si je pa pridobil tam med jetniškimi uslužbenci preveč prijateljev, so ga odpeljali v Alcalo, odkoder je zdaj srečno odnesel pete.

× **Ciganom avto in radio nista všeč.** V predmestju Bukarešte so imeli te dni zbor, kakršnega menda svet še ni videl. Na prostranem trgu je vladalo živahno vrvenje. Na njem je mrgolelo mnogo razcapanih tujcev, med njimi ženske črnih las, okrašene s pestrimi trakovi, ki so nosile po večini na hrbtnih dojenčke, otročičke, ki so komaj mogli hoditi, so pa vodile za roke. Bližnje ulice so bile zatrpane s ciganskimi vozovi in vanje vpreženimi kljuseti. Ciganski šotori so bili polni

razcapanih otrok in žensk, moški so pa hodili okrog konj. Na trgu so bili zbrani cigani iz Bukarešte in bližnjih krajev, ki so se bili zbrali na posvetovanje. Bil je kongres v pravem pomenu besede, sklican po predpisih, in oblastva so ga dovolila, čeprav so dolgo oklevala. Cigani so se postavili v krog, ženske in otroci so jim sedeli pri nogah. Hrušč je bil tako velik, da so si mimoidoči zatiskali ušesa. Kar se je dvignil sivolas cigan, predsednik kongresa, in začel je govoriti o ciganih. Mračna, s pravljicami prepredena je njihova zgodovina. Njihova domovina je baje Indija, ki so jo pa zapustili in zdaj že dolga stoletja blodijo po svetu. Preživljajo se kot konjski mešetarji, popravljajo kotle in brusijo škarje, ženske so vedeževalke ali pa prodajalke rož. Svoje otroke pošiljajo beračit; če pa ni dosti zaslужka, vedo dobro, da je po ulicah mnogo gosi in kokoši, ki nimajo napisano na perju, čigave so. Srečnejši cigani se preživljajo kot glasbeniki. Prvič so se torej zbrali cigani na rumunskih tleh na prvem kongresu, da protestirajo proti svetu, proti svoji hudi usodi in proti prosvetljenosti, ki je njihov najhujši sovražnik. Avtomobil so ljudem gotovo zelo dobro došli, toda cigane so pripravili ob zaslужek. Konji so postali nepotrebni in konjski mešetarji nimajo več zaslужka. Enako je tudi z radiem in gramofoni, ki so pripravili muzikante ob kruh. Ciganski kongres je preklel radio in gramofone. Preklel je tudi avtomobile in nikogar ni bilo na kongresu, ki bi se ne bil pridružil temu protestu. Kar se je priglasila k besedi stara ciganka. Zahtevala je odločno, naj oblastva aretirajo vse bele vedeževalke in hipnotizerke. To so same sleparke, kajti pravi pogled v preteklost in bodočnost je dan samo ciganom, ki imajo za seboj tisočletno preteklost. Nekateri cigani so zahtevali odstranitev kuhinjske posode, ki je izpodrinila kotle. Tako so protestirali cigani proti napredku našega stoletja. Nastopilo je mnogo govornikov in vsi so zahtevali izboljšanje položaja ciganov, ki vladajočo gospodarsko stisko še posebej hudo občutijo. Cigani so zahtevali, naj bi jim bile priznane večje pravice. Pravijo, da so svojega bednega življenja že siti. Na ciganskem kongresu je bila sprejeta resolucija, po kongresu se je pa cigansko odposlanstvo podalo k policijskemu ravnatelju.

× **Angleški učenjak je izginil med divjaki.** Pred leti je angleški polkovnik Fawcett s svojim sinom in več spremljevalci priredil znanstveno potovanje v še nepreiskane kraje Južne Amerike. Ko je prestopil meje prosvetljenosti, je za njim izginila vsaka sled. Leta so minila, polkovnika z njegovimi spremljevalci pa ni bilo več nazaj. Za njim so šle druge ekspedicije, ki so ga iskale, pa brezuspešno. Svet je bil prepričan, da je Fawcett postal žrtev divjakov. Zdaj pa poroča neki londonski list, da živi polkovnik Fawcett v svojem taborišču nekje sredi Južne Amerike. Poleg Fawcetta in njegovega sina sta z njim še dva spremljevalca. Vsi živijo skupaj z doslej neznanim indijanskim plemenom. S hčerko indijanskega poglavarja se je Fawcettov sin John celo poročil. To poročilo je prišlo od nekega dominikanskega misionarja, ki deluje v Južni Ameriki.

× **Nov svetovni jezik.** Angleški jezikoslovec Okden je sestavil po angleščini nov mednarodni jezik. Njegov jezik obsega 850 besed, ki jih je izbral iz jezikovnega zaklada angleščine. Izbral je najbolj rabljene angleške izraze in pravi, da to v polni meri zadostuje za vsakdanjo potrebo. Okden trdi, da se lahko vsak povprečno nadarjeni človek v 30 dneh nauči vseh besed njegovega jezika. Tudi Angleži se bodo morali šele naučiti novega jezika in pri tem nalete na večje ovire kakor drugi narodi, saj se je treba naučiti na pamet 850 besed. Vprašanje pa je, ali bo Okdenov jezik obveljal. Boriti se bo moral v prvi vrsti z esperantom, ki se je v 50 letih znatno razširil, tako da ga govori zdaj že 130.000 ljudi. Nedvomno pa ima ta poenostavljena angleščina svoje prednosti, ker je po svetu na milijone ljudi, ki so se v šoli naučili samo osnov angleščine, a to je baš podlaga novega svetovnega jezika.

Kašelj in motnje pri dihanju

postanejo lahko predhodniki težkih pljučnih obolenj, ako se zanemarijo. Zato store dobro vsi, ki se zavarujejo z uporabo pravega zagorskega soka «Elsa» za prsa in

proti kašlju lekarnarja Fellerja, zlasti v izpremenljivih dneh pomladi in jeseni, ki so tako nevarna za pljuča in dihalne organe. Slabotne osebe in otroci bi ga morali jemati vsak dan, ker je poleg prijetnega teka tudi tako hranljiv, da koristno vpliva na telesno odpornost in moč. 2 steklenici 50 Din,

4 steklenice 92 Din z omotom in poštino vred. Razpošilja ga lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobrilo ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje Sp. br. 509 z dne 24. marca 1932.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

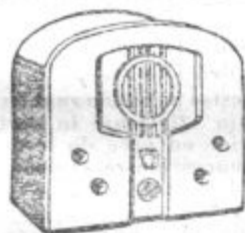
PRESEERNOVA ULICA 4

poleg frančiškanske cerkve

Cenik zastoni in franko.

Cenik zastanj in franko.

Zepne in zapestne ure, budilke, kukavice, stenske ure, zlatnino in srebrnino kupite dobro in po nizkih cenah pri

938 A

Ze za samo 210 Din na mesec imate ves svet pod svojo streho

Novi PHILIPS prejemalec 938 A z dinamičnim zvočnikom prejema vse valovne dolžine od 15 do 2000 m, torej

EVROPO
AMERIKO
AVSTRALIJO

Zahtevajte brezplačni cenik

Ogled in predvajanje brezobvezno pri

zastopništvu PHILIPS-RADIO zastopništvu

H. SUTTNER, LJUBLJANA

Paiača Dunav Aleksandrova cesta 6

PHILIPS

Proti gotovini Din 3350.—

NA OBROKE:

Sestmesečno:	
nap ačilo	Din 35.—
6 obrokov po	„ 527.—
Dvaonajstmesečno:	
naplačilo	Din 373.—
12 obrokov po	„ 276.—
Osemna s mesečno:	
18 obrokov po	Din 210.—

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi se najlaže vsakdo s tem da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način da odvezemamo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval čе želite tudi Vi dela in zaslužka pršite zaupno po brezplačni navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Tomazič. Maribor, Kerkova ulica št. 16.

Listn'ca uredništva

Kukava. Tista zgodba je lovska latinščina, kakor sodimo.

Maribor. Taka slika bi stala okrog 80 Din.

Sv. Miklavž pri Mariboru. Vprašati morate odvetnika ter mu natančno razložiti zadevo, da Vam lahko dá dober nasvet.

Trbovlje. S podlistki smo za dolgo časa preobloženi.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Na pravi naslov.

Tujec v Parizu si je hotel ogledati muzej. Pa je ustavljen starejšega gospoda in ga prijazno vprašal, po katerih ulicah bi prišel do njega. Ogovorenec se je nekoliko zamislil, zmajal z glavo in odgovoril v zadregi:

«Svetujem vam, da se obrnete na prvega tujca, ki ga srečate. Jaz sem namreč Parižan.»

Najboljše nogavice

Drugo je dražje.

A: «No, motorno kolo bi še ne bilo tako drago, toda vse drugo, kar spada k njemu, stane mnogo denarja.»

B: «Da, posebno, če je to drugo zlatolaso in lepo nakodrano.»

Žeparjeva žena.

Žeparski tat: «Kako neki se moreš zanimati za modo?»

Njegova žena: «Rada bi dognala, kje bodo letos prišli žepi.»

Nova služkinja.

«Kje je stala vaša zibelka, Marička?» vpraša profesor novo služkinjo.

«Zadnjih deset let na podstrešju, gospod profesor.»

Zopet znižane cene!

Dobre, točne ure

za malo denarja pri tvrdki Trgovski dom — Stermecki. Nikljasta anker-remontoarka 40 Din. prav taka ura, lepo gravirana 58 Din, tula-posrebrjena, lepo gravirana 130 Din, zapestna 96 Din, navadne budilke po 39, 60, 80 Din, žepna budilka 180 Din, navadna stenska ura 55 Din, stenska ura s kukavico 216 Din.

Po znižanih cenah tudi velika izbira verižic, obeskov, prstanov in druge zlatnine.

Tovarna perila in oblek

Celje št. 97

Zahtevajte novi, veliki ilustrirani cenik z več tisoč slikami, ki je pravkar izšel ter ga dobite brezplačno. Kar ne ugaja, se zamenja ali pa vrne denar.

MALI OGLASI

Dva močna, lepo razvita fanta,

stara 11 in 10 let, dam za svoja dobrim ljudem na deželi. Prispeval bi tudi k njuni obleki. — Pojasnila daje Franjo Korošec v Mariboru, Levstikova ulica št. 9. 282

Pozor!

Pekarna v Pesjem št. 35 sprejme takoj vajenca. 281

Proda se lepo posestvo v Beli krajini,

sestoječe iz njiv, travnikov, gozdov in vinograda. Hiša za dve družini ob glavni cesti je primerna za vsak obrt. — Natančnejša pojasnila daje gostilna Šute v Brezovici pri Kočevju. 280

Št. Vid — Medno!

Ob veliki cesti se išče stavbna parcela v izmeri 500 do 800 m². Ponudbe sprejema pod značko «A. A.» uprava «Domovine». 270

Motor na pogon s plinskim oljem in motor na pogon s sesalnim plinom,

prvi z 20 do 25, drugi z 10 do 12 konjskimi silami — oba že rabljena, vendar še v dobrem stanju, proda poceni Čeh Franc, trgovec z mešanim blagom v Murški Soboti. 277

Za hranilne knjižice kamniške mestne hranilnice se daje za polno vrednost manufakturno blago in tudi gotovina po dogovoru. Ponudbe sprejema uprava «Domovine» pod «Ugodna prilika». 296

Pes volčjak,

osem mesecev star, s pokonci stoječimi ušesi in z rdečo ovratnico, se je dne 25. oktobra izgubil. Pes sliši na ime Luks. Odda naj se proti dobri nagradi v knjigarni W. Blankeja v Ptuj. 275

Med prijateljeami.

Urška: «Pomisli, Gašper me je zasnubil. Ali je mogoče, da se je tako resno zaljubil vame, ko se poznava šele tri dni?»

Špelca: «Tri dni? No, potem je pa že mogoče.»

Ne iščimo daleč, kar je tako blizu.

Proti vsem razvadam in strastem: proti pohajkovanju, kajenju in alkoholu ter za pridobitev najboljšega zadovoljstva in razvedrila se je izkazala knjiga z močno in napeto vsebino kot najbolj uspešno in najbolj priljubljeno sredstvo.

Čitanje interesantnih romanov se marsikomu tako priljubi, da prebije svoj prosti čas, ki ga je prej nehote daroval svojim strastem, ob čitavi, v svojo največjo zadovoljnost in zabavo ter v srečo in zadovoljnost vse družine. Pa tudi vsak drug zemljan, ki mora v današnjih hudih časih dan za dnevom voditi neizprosno borbo za življenje in svoj obstoj, je nujno potreben tega najuspešnejšega in najbolj učinkovitega sredstva za duševno pomiritev po vseh dnevnih neprijetnostih in skrbeh. Silno napeti romani iz «Jutrove» knjiž-

nice imajo moč, da pričarajo čitatelju lepše življenje in razgrevajo njegovo domišljijo. Zato čitajte «Jutrove» romane doma ob vsakem prostem času, pa boste takoj za nekaj ur rešeni morečih skrbi; pregnane bodo izkušnje, ki Vas izvajajo po nepotrebnem iz hiše v morebitne nerodnosti in v udajanje strastem. Vse Vaše misli, ki so često po nepotrebnem vkljenjene v verigo življenjskih neprilik, bodo osvobodjene in po silni moči zanimivih in interesantnih dogodkov in zapletljivih «Jutrovih» romanov usmerjene v lepša

duševna doživetja. Okrepili si boste živce in duha; svet in življenje bosta zopet taka, kakršna sta, a ne tako črna, kakor jih marsikdo vidi v svoji bolni črnoglednosti. Dom in družina Vam bosta zopet najljubše zatočišče, ki ga ne bodo mogle nadomestiti družba, gostilna in vse druge drage zabave. Vzlje vsem neprilikam, ki jih doživljate, se boste veselili zopet noči, ki Vam bo po čitanju nudila zdravo spanje ter Vam okrepila telo in duha za nov delovni dan.

Vsak družinski oče, mati, mož in žena, sploh vsi, ki ste potrebni blagodejnega razvedrila, notranjega miru in miru v hiši, si ob priliki, ko nudimo svojim cenjenim čitateljem za dolgo zimo,

za Miklavža in Božič

razpolago «Jutrovo» knjižnico, nabavite knjig, ki jih teokrat oddajamo, upoštevajoč neugodne prilike za zaslužek, po ceni, kakor še nikoli.

Na razpolago so naslednji velezanimivi romani:

- Jean de la Hire: Lucifer, fantastični roman v šestih delih. 1924. 273 str. Broš. Din 15.—
- Maurice Leblanc: Tigrovi zobje. Iz francoščine prevlel F. J.-o. 1924. 217 str. Broš. Din 15.—
- Veridicus: Pater Kajetan. Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih. 1924. 187 str. Broš. Din 15.—
- Aleksander Dumas: Zvestoba do groba. (La Dame de Monsoreau.) Roman. 1925. 419 str. Broš. Din 15.—
- James Oliver Curwood: Onkraj pragozda. Roman. 1925. 129 str. Broš. Din 10.—
- Gustave le Rouge: Misterija. Roman. 1925. 177 str. Broš. Din 15.—
- Oskar Hubički: Roman zadnjega cesarja Habsburžana. 1926. 320 str. Broš. Din 15.—
- Jack London: Roman treh sre. 1926. 455 str. Broš. Din 15.—
- Oevre Richter Frich: Rdeča megla. Roman. 1926. 108 str. Broš. Din 15.—
- Rene la Bruyere: Hektorjev meč. Roman. 1926. 80 str. Broš. Din 10.—
- Zevaco: Papežinja Favsta. Roman. 1927. 194 str. Broš. Din 20.—
- Z. O. Curwood: Lov za ženo. Roman. 1927. 194 str. Broš. Din 15.—
- E. G. Seliger-Brat: Ugrabljeni milijoni. Roman ameriškega Jugoslovca. 1927. 291 str. Broš. Din 20.—
- Phillips Oppenheim: Milijonar brez denarja. Roman. 1927. 92 str. Broš. Din 10.—
- Zane Grey: Železna cesta. Roman. 1929. 219 str. Broš. Din 20.—
- Stanley Weyman: Rdeča kokarda. Roman iz velike revolucije. 1928. 255 str. Broš. Din 20.—
- Sinclair-Gluck: Zlati panter. Roman. 1928. Broš. Din 15.—
- Michel Zevaco: V krempljih inkvizicije. Zgodovinski roman. 1929. 462 str. Broš. Din 50.—
- Marcel Priollet: Seržant Diavolo. Roman. 1929. 344 str. Broš. Din 25.—
- Emerson Hough: Možje. Roman. 1930. 210 str. Broš. Din 25.—
- Donald Keynohe: Gusar v oblakih. Letalski roman. 1930. 150 str. Broš. Din 20.—
- Artur Bernede: Belfegor. Pustolovski roman. 1930. Broš. Din 20.—
- Staroslav: Gostilne v stari Ljubljani. Broš. Din 10.—
- Melik: Do Bitolja in Ohrida. Broš. Din 10.—
- France Podlipnik: Jelarjevi čuvaji. Broš. Din 16.—
- Burroughs: Tarzan, I. del. Din 20.—
- Burroughs: Tarzan, II. del. Din 20.—

Nadalje nudimo našo pestro poljudno znanstveno in zabavno tedensko revijo «Življenje in svet» v zvezkih za komoletne knjige od prve do česte, po Din 20.— za knjigo, ter francoščino za samouke po Din 25.—

Poštnina za knjigo Din 2.—
Kdor bo naročil za Din 50.— knjig po zgoraj navedenih znižanih cenah, bo prejel eno knjigo za Din 15.— zastoj. Kdor bo naročil knjig za Din 75.—, bo prejel eno knjigo za Din 20.— brezplačno, kdor pa bo naročil knjig za Din 100.—, bo prejel eno knjigo za Din 25.— brezplačno. V naročilnici navedite knjigo, ki naj Vam jo brezplačno pošljemo. Opozorjamo, da so vse zgoraj navedene knjige broširane. Kdor želi prejeti vezane knjige, mora za vsako knjigo plačati Din 8.— več.

Čitalnicam, knjižnicam in onim, ki si hočejo urediti ali pa izpopolniti domačo knjižnico in bi bili pripravljeni naročiti vse zgoraj navedene knjige (27 knjig), ki stanejo Din 800.—, bomo knjige prepustili za Din 600.—, za odpremo in poštnino še posebej Din 50.—. Knjige naročate po naročilnici, ki jo izrežite iz te strani in jo točno izpolnite.

Miklavžu in Božičku so na razpolago naslednje mladinske knjige:

Tudi letos hočemo prispevati k osrečevanju mladine za Miklavža in Božič. Tako kakor smo to vedno radi storili ob vsaki dani priliki in po svojih močeh skrbeli, da je bila mladina vesela in srečna. Dobro vemo, da ni darila, ki bi ne bilo šoloobvezno mladino bolj razveselili, nego so knjige iz «Jutrove» mladinske knjižnice. Da bosta Miklavž in Božiček tudi letos v stanu razveseliti vso slovensko mladino, smo cene mladinskim knjigam znižali tako, da v družinah, kjer je več otrok, ne bo nevoščljivosti, marveč bo vsak otrok deležen vsaj po ene knjige.

- Kralj Debeluh in sinko Debelinko. 1928. 120 slik.
Prigode porednega Bobija. Poslovenil VI. Levstik. 1929. 108 slik.
Skok, Cmok in Jokica. Spisala tetka Metka. Ilustriral Fr. Podrekar. 1929. 64 slik.
Janko in Stanko. Spisal G. Th. Rotman. Poslovenil VI. Levstik. 1929. 54 slik.
Prigode gospoda Kozamurnika. Spisal G. Th. Rotman. 1929. 149 slik.
Bratec Branko in sestrica Mica. Spisal G. Th. Rotman. Poslovenil VI. Levstik. 1930. 100 slik.

- Potovanje in čudovite prigode Tomija Popkina. Pravljičica s 125 slikami. 1930.
Sambo in Joko. Spisal G. Th. Rotman. Poslovenil VI. Levstik. 1930. 140 slik.
Osel gospoda Kozamurnika. Spisal G. Th. Rotman. Z 82 slikami.
Zgodba o Vrtismrčku in šilonoski. Spisal G. Th. Rotman. Poslovenil VI. Levstik. 1931. S 110 slikami.
Pri odjemu vseh 10 knjig Din 90.—, poštnina Din 7.—
Pri odjemu 6 knjig Din 60.—, poštnina Din 5.—
Pri odjemu 4 knjig Din 44.—, poštnina Din 3.—
Posamezna knjiga stane Din 12.—, poštnina Din 2.—

Nadalje so za mladino prav priporočljive še naslednje knjige:

Burroughs: Tarzan, I. del. Din 20.— Burroughs: Tarzan, II. del. Din 20.— Podlipnik: Jelarjevi čuvaji. Din 16.— Poštnina za vsako teh treh knjig Din 3.—
Te «Jutrove» mladinske knjige nudijo otrokom zvrhan koš veselja in radosti, česar naj ne manjka na zimo v nobeni družini.

Upravništvu „JUTRA“ v Ljubljani.

Podpisan... naročam ..... knjig, in sicer števil. ...., za skupaj Din	Naročam tudi sledeče mladinske knjige: ..... Din	Iznos sem Vam plačal... pri podružnici „Jutra“ v .....
Za vezavo vsake knjige po Din 8.— . . . . . „	..... „	Iznos sem nakazal... po poštni položnici.
poštnina za vsako knjigo po Din 2.— . . . . . „	..... „	Iznos nakazem, ko prejmem poštno položnico.
..... skupaj za Din	..... „	Neustrezajoče prečrtajte!
Kot brezplačno knjigo mi pošljite knjigo števil.	..... skupaj za Din	Knjige pošljite na naslov: .....
	poštnina za vsako knjigo Din 2.— . . . . . „	
	..... skupaj za Din	